vasama
Marraskuu
10|2010
SÄHKÖALOJEN AMMATTILIITON JÄSENLEHTI

Työvaatteet miestä myöten

s. 14-17

Yksimielinen edustajisto piti liittomaksun 1,4 prosentissa

s. 4-7

Pirttikoskesta uutta virtaa

s. 8-9

Puhtia paikalliseen sopimiseen

s. 12-13

NYT

Muista luottamusmiesvaalit! s. 3

pääkirjoitus

Miksi työelämän todellisia ongelmia ei hoideta?

Työ on perustavanlaatuinen osa yhteiskuntamme olemassaoloa. Kaiken lisäarvoa tuottavan toiminnan pohjana on työnteko, olipa kysymys sitten teollisuudesta, rakentamisesta tai vaikkapa palveluista. Tästä työstä maksettavan palkan verotus tuottaa suurimman osan valtion tuloista ja siitä maksetaan myös eläkkeemme.

Me käytämme työntekoon keskimäärin kolmanneksen päivästämme. Työ määrittää yhteiskunnallisen asemamme ja se myös rajaa sen, milloin ja miten paljon meillä on vapaata tai lomaa. Ei siis ole samantekevää miten työntekoa määrittäviä ehtoja eli työehtosopimuksia ja lakeja, kehitetään.

■ ■ ■

Työnteon tärkeydestä johtuen on ymmärrettävää, että moni korkeassa asemassa oleva henkilö haluaa kommentoida asiaa silloinkin, kun siihen ei ole tarvetta. Jotkut jopa kuvittelevat, että heidän asemansa antaa luvan lausua ääneen kaikkein hölmöimmätkin työelämää koskevat ajatukset. Sellainen kuultiin EK:n puheenjohtaja **Sakari Tammiselta** hänen ehdottaessaan vuosilomien lyhentämistä työurien pidentämiseksi.

Tammisen jo ennalta tuhoon tuomittu lausahdus ei tietenkään ollut vahinko. Sen taustalla on työnantajien hellittämätön halu lisätä duunarin työpanosta siten, että siitä ei tarvitsisi maksaa täyttä korvausta.

Eli työntekijää nämä kiskurit aina haluavat polkea, mutta todellisiin työelämään ongelmiin ei haluta puuttua, koska se vaatisi pientä työtekoa myös työnantajilta.

■ ■ ■

Rikollinen talous, jolla esimerkiksi rakennusalalla teetetään töitä alipalkattuna ja veroja maksamatta, syö Suomen verotuottoa miljarditolkulla vuosittain. Valtio kärsii, rehelliset yritykset kärsivät ja koko yhteiskunta kärsii. Mutta silti asian hyväksi ei tehdään mitään? Miksi?

Miksi työnantajat yhdessä hallituksessa olevien kokoomuksen, keskustan ja vihreiden kanssa ovat liittoutuneet tässä asiassa yhteiskunnan vastaiselle linjalle? Mitä nämä tahot kuvittelevat saavansa aikaan estäessään työsuojeluviranomaisten, poliisin ja syyttäjälaitoksen resurssien parantamisen rikollisten kiinnisaamiseksi? Maksaisivathan toiminnan tehostamisesta syntyvät kulut itsensä hetkessä takaisin.

Miksi, miksi ja vielä kerran miksi, kysyy tavallinen palkansaaja ja äänestäjä. Kuka tästä hyötyy? Eikö terve ja rehellinen yritystoiminta kelpaa mainituille tahoille?

Näitä kysymyksiä on jokaisen äänioikeutetun syytä pohtia tulevissa eduskuntavaaleissa. Ja viimeistään silloin, kun on äänestyskopissa valitsemassa oman ehdokkaansa numeroa.

paavo.holi@sahkoliitto.fi

Miksi?

sisältö

2 Hyvät tavat kunniaan!
3 Luottamusmiesvaalit
4-7, 25 Edustajisto 29.-30.102010
8-9 Kemijoki lisää vesivoimaa
10 Oulun koulussa
11 Kulttuuriapurahat jaossa
12-13 Sopiminen alkoi pohjoisessa
14-16 Työvaatteilla turvallisuutta
17 Asbesti yhä vaarana
18 Muista lehtietusi!
19 Työehtoasiamies haussa
20 Pentti Leskinen 60
22 Työttömyyskassa
23 Mika Kantonen on poissa
24-25 Osastot toimivat
26 Kurssit

Kannen kuva Sami Helenius

KUUKAUDEN KUVA

Näkökulma edustajistoon. Kuva Riitta Kallio

" Hyvä puhe on kuin minihame, tarpeeksi lyhyt ollakseen kiinnostava ja tarpeeksi pitkä kattaakseen kaiken olennaisen."

Koetin KYNÄ

Hyvä käytös sallittu!

Eija Åback / TTK

Epäasiallista kohtelua ei pidä hyväksyä työpaikoilla. Eurooppalaisia työpaikkoja kehotetaan soveltamaan nollatoleranssia epäasialliseen kohteluun ja häirintään. Työturvallisuuskeskus TTK ja työmarkkinajärjestöt viestivät suomalaisille työpaikoille laajalla kiertueellaan, että hyvä käytös on sallittu.

Käynnissä olevan kampanjan perustana on häirintää ja väkivaltaa koskeva eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten puitesopimus. Siinä tuomitaan häirinnän ja väkivallan kaikki muodot, kuten työpaikkakiusaaminen, seksuaalinen häirintä ja fyysinen väkivalta, sekä vahvistetaan työnantajan velvollisuus suojata työntekijöitä niiltä.

Epäasialliseen kohteluun voi syyllistyä kuka tahansa työyhteisössä joko yksin tai yhdessä muiden kanssa. Kohteeksi voivat joutua niin työntekijät kuin esimiehetkin.

Jokainen on vastuussa käyttäytymisestään työyhteisössä ja voi edistää hyvää työpaikkakulttuuria. Työyhteisötaidot ovat nykypäivänä osa ammatillista osaamista.

Työnantajan velvollisuus on lain mukaan puuttua epäasialliseen kohteluun mahdollisimman pian siitä tiedon saatuaan.

Ongelmatilanteen pitkittyessä kohteeksi joutuneen terveys voi vaarantua, työyhteisö kuormittua ja hyvinvointi työpaikalla heikentyä. Epäasiallinen kohtelu saattaa myös alentaa työyhteisön tuottavuutta ja aiheuttaa turhia kustannuksia muun muassa sairauspoissaolojen lisääntyessä.

Epäasiallisen kohtelun ehkäisemisessä on tärkeää luoda avoin ja luottamuksellinen työilmapiiri, huolehtia työyhteisön toimivuudesta ja siitä, ettei työpaikalla esiinny kiusaamiselle altistavia työolosuhdetekijöitä.

Työpaikalla tarvitaan yhteisiä pelisääntöjä, miten luodaan ja ylläpidetään hyvää työilmapiiriä, edistetään myönteistä ja avointa vuorovaikutusta ja ehkäistään ristiriitoja.

Lisäksi tarvitaan toimintatapoja ja -ohjeita, miten ristiriitatilanteissa toimitaan. Ohjeissa on syytä selkeästi todeta, ettei työpaikalla hyväksytä epäasiallista kohtelua ja ongelmatilanteisiin puututaan.

Epäasiallisen kohtelun ja häirinnän tilanteet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan työyhteisössä. Tukena ongelmatilanteen selvittelyssä voivat toimia työsuojelu-, luottamus- ja työterveyshenkilöstö.

Työsuojeluviranomainen valvoo häirintää ja epäasiallista kohtelua koskevien säännösten noudattamista työpaikoilla. Se antaa pyydettäessä neuvoja ja apua niin työnantajalle kuin työntekijällekin.

Lisätietoja
Kiertueen koordinaattori, asiantuntija Tarja Räty, Työturvallisuuskeskus TTK, 040 840 2787, tarja.raty@ttk.fi
Aineistoa
Hyvä käytös sallittu! -verkkosivut: www.ttk.fi/hyvakaytos

vasama SÄHKÖALOJEN AMMATTILIITON JÄSENLEHTI, perustettu 1957

Julkaisija: Sähköalojen ammattiliitto ry, Elbranschernas fackförbund rf.
Postiosoite: PL 747, 33101 Tampere
Puhelin: 03 252 0111 - fax: 03 252 0210
Sähköpostiosoite: vasamalehti@sahkoliitto.fi - etunimi.sukunimi@sahkoliitto.fi
Päätoimittaja: Paavo Holi - Toimittaja: Riitta Kallio
Tiedotussihteeri, toimittaja (oto): Margit Nurmikolu
Ulkoasu ja taitto: Johanna Häkkilä
Viestintävaliokunta: Pj. Martti Alakoski, Timo Punkki, Ari Aavamäki, Petri Haanpää ja Jyrki Vihtari

Tilaushinta:
25 €/vsk kotimaa
30 €/vsk ulkomaat

Ilmoitushinnat tekstisivulla:
Mustavalkoilmoitukset 1,31 €/pmm
2-väri-ilmoitukset 1,51 €/pmm
Neliväri-ilmoitukset 1,81 €/pmm
Työpaikkailmoitukset -50 %

54. vuosikerta

Ilmoitusmyynti:
Ammattimedia Oy/Eeva Lesonen, PL 141, 20251 Turku
Puh. 02 276 1000
Fax 02 235 3864
ammattimedia@ammattimedia.fi

Lehti ilmestyy 12 kertaa vuodessa

Painos: 32 100 kpl
Tarkastettu nettolevikki 31 420 (LT 7.4.2003)

Painopaikka:
Sanomapaino Oy, Forssa, 2010

Seuraava Vasama ilmestyy 16.12.2010, aineistot 7.12.2010 mennessä

SAK esittää monia lainmuutoksia harmaan talouden torjumiseksi

Riitta Kallio

SAK:n mielestä harmaasta taloudesta on tullut vakava yhteiskunnallinen ongelma, jonka torjumiseksi lainsäädäntöömme tulee tehdä useita muutoksia. Miljardien eurojen veromenetysten lisäksi harmaa talous aiheuttaa työntekijöiden laitonta kohtelua, epäedullisen kilpailuaseman suomalaisille yrityksille ja kyseenalaistaa koko verojärjestelmämme uskottavuuden.

SAK vaatii vahvempia keinoja työvoiman väärinkäyttöä vastaan, kotimaisen ja ulkomaisen yritystoiminnan saattamista tasavertaiseen asemaan sekä tilaajavastuulain laajentamista koskemaan koko alihankintaketjua. Lisäksi valtiovallan on taattava muun muassa vero- ja työsuojeluviranomaisille riittävät voimavarat.

Lauri Lyly, Erkki Laukkanen ja Matti Huutola esittelivät SAK:n harmaan talouden torjuntastrategiaa medialle marraskuun alussa.

Halpatyö nakertaa kotimaista työtä

Ongelman ydin on se, että Suomen viranomaisilla ei tällä hetkellä ole todellisia mahdollisuuksia valvoa, noudattavatko täällä ilman kiinteää toimipaikkaa toimivat ulkomaiset yritykset velvollisuuksiaan. Monissa tapauksissa ne eivät maksa verojaan ja niiden työntekijät ovat alipalkattuja. Myös pakkotyön tunnusmerkistö saattaa täyttyä.

- Tämä heijastuu myös suomalaisten työntekijöiden asemaan, koska halvemmilla kustannuksilla kilpailevan ulkomaisen yrityksen on liian helppo syrjäyttää suomalaiset kilpailijansa, kertoo SAK:n ekonomisti **Erkki Laukkanen**.

SAK vaatii lakia muutettavaksi niin, että koti- ja ulkomaiset yritykset kilpailevat samoilla ehdoilla ja työntekijät saavat tasavertaisen kohtelun kansalaisuudesta riippumatta.

Lyly haluaa laajaa tilaajavastuuta

- Myös tilaajavastuulain laajentaminen on tärkeää, koska harmaan talouden yrityksiä hyväksikäyttävät toimeksiantajat on tällä hetkellä vapautettu sekä rikosoikeudellisesta vastuusta että verovastuusta, vaikka ne saavat suoran hyödyn käyttämiensä aliurakoitsijoiden halvemmista hinnoista, sanoo SAK:n puheenjohtaja **Lauri Lyly**.

Hänen mielestään ammattiliitoille tulisi säätää oikeus myös ajaa kannetta tuomioistuimessa työntekijän puolesta palkkasyrjintätapauksissa. SAK:n lakimies **Anu-Tuija Lehto** puolestaan peräänkuuluttaa kansainvälistä työtuomioistuinta, jolla olisi resursseja hoitaa ylikansallisia työsuhdeselkkauksia.

Myös pääomatulojen verovalvontaa on SAK:n mukaan tehostettava. Siihen jätetyt aukkokohdat ovat helposti yhteiskunnan suurituloisimpien hyödynnettävissä, ja pääomatulojen etuoikeutettu asema muihin tuloihin verrattuna korostuu.

Suomesta maksetaan vuosittain useita miljardeja euroja pääomatuloja nimettömille ulkomaisille sijoittajille, joiden kotivaltioiden viranomaisille ei mene mitään tietoja näistä sijoituksista eikä niiden tuotoista. Se tekee Suomesta käytännössä veroparatiisivaltion. Siksi SAK:n mielestä pääomatulojen saajien henkilöllisyys on saatava viranomaisten tietoon.

SAK:n lakimies Anu-Tuija Lehto kaipaa kansainvälistä työtuomioistuinta.

SAK:n esittämät konkreettiset ehdotukset lainsäädännön muuttamiseksi on esitetty julkaisussa SAK:n aloitteet harmaan talouden torjumiseksi. ◂

Oletko ehdolla eduskuntaan?

▸ **Eduskuntavaalit** käydään ensi keväänä ja puolueiden ehdokasasettelu on parhaillaan käynnissä. Vasama haluaa totuttuun tapaan kertoa ehdolla olevista liiton jäsenistä. Jos siis olet Sähköliiton jäsen ja jonkin puolueen ehdokkaana, niin ilmoita siitä sähköpostilla liiton toimitukseen vasamalehti@sahkoliitto.fi. ◂

Työehtojen paras puolustaja on luottamusmies

Luottamusmiesvaalit tänä syksynä

Keneltä uskalletaan kysyä ja kenen neuvoja kuunnellaan? Kuka kuuntelee ja auttaa?

Tietysti luottamusmies!

Hän on nimensä veroinen: luotettu ihminen, joka neuvoo ammattikysymyksissä sekä sopimus- ja oikeusasioissa. Luottamusmieheltä uskalletaan kysyä palkoista, sopimuksista, turvallisuudesta, työehdoista ja työlainsäädännöstä. Luottamusmiehellä on tietoja, keinoja ja työkaluja puolustaa yhteisiä etuja työpaikalla.

Margit Nurmikolu

Tänä syksynä käydään luottamusmiesvaalit, joissa valitaan pääluottamusmiehet, luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet kaksivuotiskaudeksi.

Valintaan liittyvät järjestelyt kuuluvat työhuonekunnan ja ammattiosaston tehtäviin. Käytännössä järjestelyn hoitaa kuitenkin usein sen hetkinen luottamusmies.

Valittujen luottamusmiesten tulee huolehtia siitä, että valinnat vahvistetaan ammattiosaston kokouksessa.

Työantajalta tulee pyytää kuittaus ammattiosastossa vahvistettuun luottamusmiesilmoitukseen, josta jää työnantajalle yksi kappale. Valinnasta tulee lähettää tieto myös liittoon.

Mitä nopeammin luottamusmiesilmoitukset ovat liitossa, sitä nopeammin luottamusmiesrekisteri saadaan ajan tasalle. Näin myös luottamushenkilöille lähetettävä posti löytää oikeat henkilöt. Ilmoitukseen on hyvä laittaa myös sähköpostiosoite.

Työntekijöiden edustaja työpaikalla

Luottamusmies on ammattiliiton ja siihen kuuluvien työntekijöiden edustaja työpaikalla.

Luottamusmiehen tehtäviä on muun muassa valvoa työlainsäädännön ja työehtosopimuksen sekä muiden työnantajan ja työntekijöiden välisten sopimusten noudattamista työpaikalla.

Luottamusmies edustaa työntekijöitä yhteistoimintaneuvotteluissa ja työpaikkakohtaisessa paikallisessa sopimisessa. Hän myös tiedottaa jäsenille ammattiliiton toiminnasta ja hoitaa ammattiliiton jäsenhankintaa.

Luottamusmiesten asema perustuu työntekijä- ja työnantajajärjestöjen keskinäisiin sopimuksiin.

Luottamusmieskansio apuna

Luottamusmiehillä on käytössään liiton luottamusmieskansio. Mikäli et jostain syystä ole edeltäjältäsi tai liitosta saanut sitä, ota yhteyttä edunvalvontaosastoon, puh. 03 252 0111.

Luottamusmieskansio löytyy myös www.sahkoliitto.fi > Voimavirta > Luottamusmiehet ja työsuojeluhenkilöt.

Myös varaluottamusmiehet pääsevät Voimavirran luottamusmiesosioon.

Ilmoitus liittoon kahden vuoden välein

Myös pidempään toimineiden luottamusmiesten on toimitettava uusi luottamusmiesilmoitus liittoon kahden vuoden välein, vaikka luottamusmiespesti jatkuisi muuttumattomana. ◂

Vain 1 866 tilasi kalenterin

Sähköliiton jäsenetuna tarjottavan kalenterin muuttuminen tilausperusteiseksi vähensi rajusti painettavien kalenterin määrää. Vain 1 866 sopimusalajäsentä 20 697:stä katsoi enää tarvitsevansa perinteistä kalenteria vuodeksi 2011.

Tilausten vähäisyys kertoo muuttuneista toimintatavoista. Yhä useampi on siirtynyt käyttämään esimerkiksi kännykän kalenteria. Kaikki kalenterissa olevat asiat löytyvät myös liiton nettisivuilta.

Vuoden 2011 kalenteri lähetetään tilauksen tehneiden lisäksi myös kaikille syyskuun jälkeen jäseniksi liittyneille sekä vuonna 2011 jäseniksi liittyville.

Kalenteripainokseen ei sisälly ylimääräisiä kappaleita, joten kalenteria ei ole saatavilla tai myytävänä siihen oikeutettujen lisäksi kenellekään muulle jäsenelle. ◂

Tahdotko STTA:n TES:n?

▸ **Uusi** sähköasentamisen työehtosopimus STTAn kanssa jaetaan jokaiselle jäsenelle, joka on työsuhteessa STTAn jäsenyritykseen. Kuitenkin moni jäsen on työpaikkaa vaihtaessaan unohtanut ilmoittaa Sähköliittoon uuden työpaikkansa nimen.

Työpaikkatieto on nyt erityisen tärkeä, koska alalla on kaksi eri sopimusta. Jotta saisit sinulle kuuluvan sopimuksen on sinun tarkistettava, että tieto oikeasta, STTAn jäsenenä olevasta, työnantajasta on Sähköliitossa!

Huomioi, että työpaikkatietosi voivat olla vanhentuneet, vaikka jäsenmaksujesi tilitys uudelta työnantajalta toimisikin. ◂

1,4% Edust 55-vu

Sähköliiton hallitus ja johto olivat tyytyväisiä edustajiston yksimielisyydestä: "Päätös jäsenmaksun eri osien joustavista rajoista oli merkittävä uudistus, joka helpottaa liiton toiminnan suunnittelua".

Hallituksen jäsen Reijo Mölsä, puheenjohtaja Martti Alakoski ja liittosihteeri Timo Punkki kokoustauolla. Taustalla samaan aikaan kokoontuneita 4H-nuoria Halloween tunnelmissa.

Hotelli Rosendahlissa pidetyn edustajistokokouksen käytäväkeskustelujen kuumin aihe oli liittomaksun

ajiston lahja otiaalle liitolle

Riitta Kallio
Paavo Holi
Margit Nurmikolu

Kuivia sääntö- ja talousasioita päättämään tullut Sähköliiton ja työttömyyskassan edustajisto puheenjohtajansa **Eero Wilkmanin** johdolla sai käydä pitkän asialistan lisäksi läpi koko inhimillisen tunneskaalan kaksipäiväisen kokouksensa aikana Tampereella lokakuun lopussa.

Hiljainen hetki menehtyneille

Kokouksen aluksi edustajisto kunnioitti hiljaisella hetkellä vuoden mittaan kuolleita liiton vaikuttajia, viimeisimpänä 19.10. äkillisesti menehtynyttä teollisuuden työehtoasiamies **Mika Kantosta**.

Vakava hetki ja liiton puheenjohtaja **Martti Alakoski** muistuttivat edustajia huolehtimaan itsestä ja lähimmäisistä kuluttavassa työelämässä.

Ajankohtaiskatsauksessaan Alakoski painotti liiton talouden säästölinjaa, mutta lupasi, että edunvalvonnan taso ei heikkene nykyisestä. Puheenjohtaja myös kiitti sopimusalajohtokuntia hyvin onnistuneesta tes-kierroksesta, joka toi jäsenistölle laadukkaat työehtosopimukset. Hän oli tyytyväinen myös liiton tes-strategiatyöhön, jonka päätavoitteena on kehittää yhteiset perustyöehdot koko sähköalalle. Alakoski vetosi lopuksi edustajistoon, jotta jäsenmaksun suuruus voitaisiin säilyttää nykyisellään, 1,4 prosentissa. Vetoomus tehosi, ja vuorokauden mittaisten ryhmäneuvottelujen tuloksena liiton sääntöjä muutettiin niin, että osastopalautteen määrä voi vaihdella 0,15 – 0, 20 prosenttiin.

Kokouksen lopussa ahdistunut tunnelma oli vaihtunut jo iloisen helpottuneeksi. Liiton 55-vuotispäivän kunniaksi edustajisto onnistui päättämään jäsenmaksun pitämisestä 1,4 prosentissa haasteellisesta taloustilanteesta huolimatta.

"Syntymäpäivälahja" sääntömuutoksen avulla

- Tämä oli paras syntymäpäivälahja, minkä liitto teiltä voi saada, iloitsi Martti Alakoski edustajiston yksimielisestä liittomaksupäätöksestä.

Aivan helposti päätös ei kuitenkaan syntynyt. Siihen tarvittiin kahden päivän ryhmien väliset neuvottelut, joissa alustavien kahden jäsenmaksun jakautumismallin lisäksi kehitettiin kolmas vaihtoehto, joka lopulta kelpasi kaikille.

Kokonaisjäsenmaksu pysyy edelleen 1,4 prosentissa. Työttömyyskassan osuus nousi 0,4 prosenttiin. Liiton sääntöjä muutettiin niin, että liiton osuus voi olla 0,8 - 0,9 prosentin välillä.

Osastopalaute avainasemassa

Uudistetun säännön mukaan ammattiosastopalaute on vuonna 2011 joko 0,15 tai 0,2 prosenttia riippuen osaston aktiivisuudesta.

Edustajiston puheenjohtaja Eero Wilkman pohti kahvitauollakin sääntömuutosasioita Seppo Fahlströmin kanssa.

Jos osasto lähettää toukokuun loppuun mennessä toimintasuunnitelman, talousarvion, toimintakertomuksen ja toiminnantarkastuslausunnon liitton, se saa osastopalautetta 0,20 prosenttia, kuten tähänkin asti. Jos osasto ei toimita vaadittuja asiakirjoja, palaute putoaa 0,15 prosenttiin.

Päätös suosii aktiivisia ammattiosastoja, joiden toimintaedellytykset turvataan isommalla osastopalautteella. 0,15 prosentin palautteella vähemmän aktiiviset osastot kattavat silti hyvin toimintansa, joka monesti pitää sisällään vain lakisääteiset toiminnot.

Kalenterista äänestettiin

Vaikka jäsenmaksun suuruutta ja osastopalautteen määrää puitiin pitkään ja hartaasti edustajiston ryhmä- ja käytäväkeskusteluissa, ainoa asia, josta suuressa salissa lopulta äänestettiin, oli liiton kalenterien tulo tilausperusteiseksi.

Kainuun Sähkötyöntekijöiden Ammattiosasto ry 040 esitti hallituksen päätöstä vastaan, että sopimusalajäsenet saisivat taskukalenterin edelleen ilman erillistä tilausta.

Melko tasaväkisen äänestyksen lopputulos oli hallituksen esityksen mukainen, eli kalenteri on sopimusalajäsenille ilmainen, mutta sen saadakseen jäsenen on vahvistettava tilauksensa määräaikana internetissä liiton kotisivun kautta.

Liiton eläkeläisille Vasama tulee vielä ensi vuonna automaattisesti. Hallituksen tekemän päätöksen pohjalta vuoden 2012 Vasama tulee eläkeläisille tilausperusteiseksi, mutta tilausjärjestelmää kehitetään helppokäyttöisemmäksi. Perusedellytyksenä tietenkin on, että järjestelmän kehittäminen ei maksa liikaa saavutettaviin säästöihin nähden.

Uusia jäseniä luottamustehtäviin

Edustajisto vahvisti muutamia jäsenten vaihdoksia liiton luottamustoimiin. Edustajistoon nousi tamperelainen **Ossi Ahola** vaalipiiristä TIE03 yrittäjäksi siirtyneen **Miko Rinteen** tilalle. Eläkkeelle jääneen **Markku Haaviston** tilalle nimitettiin **Matti Heikkonen** vaalipiiristä TEOL03. Toimihenkilöksi siirtyneen, vaalipiiristä ENE09 olevan **Hannu Siirosen** tilalle nimitettiin **Eero Mäläskä**.

Hallituksen ja talousvaliokunnan jäsen Markku Arvola vakuutti edustajistolle, että myös liiton vähemmistöryhmä haluaa olla mukana kehittämässä liittoa.

Teollisuuden ja erityisalojen johtokuntaan valittiin **Niilo Ojala** eläkkeelle siirtyneen **Erik Ekmanin** tilalle. Energia – ICT – verkostoalan johtokuntaan nimitettiin **Pertti Landén** Hannu Siirosen tilalle.

Nuorisovaliokuntaan nimitettiin **Janne Heikkinen** osastosta 040 **Tero Ala-Tainion** tilalle ja **Kalle Salli** osastosta 020 **Jani Pyykön tilalle.** ◂

Äänenlaskija Krister Witick sai olla tarkkana, kun kalenteritilauksesta äänestettiin. Hallituksen esitys voitti 43 - 33.

suuruus ja osastopalautteen määrä. Pitkien keskustelujen jälkeen syntynyt päätös oli lopulta yksimielinen.

Mika Junnila 002:n johtoon

Edustajisto päätti myös, että Energia-alan johtokunta ja Tieto- ja verkostoteknologia-alan johtokunta yhdistetään yhdeksi Energia – ICT – verkostoalan johtokunnaksi. Sen sopimusalanumero on 002.

Uuden Energia – ICT – verkostoalan johtokunnan jäseniksi valittiin edustajiston vuonna 2008 Energia-alan johtokuntaan sekä Tieto- ja verkostoteknologia-alan johtokuntaan valitsemat henkilöt.

Uuden johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Sähköliiton hallituksen jäsen, Teollisuuden Voiman pääluottamusmies **Mika Junnila**, osasto 035:stä. Johtokunta valitsee varapuheenjohtajan keskuudestaan. Johtokunnan kooksi tulee peräti 22 jäsentä.

Kovin äkkinäinen muutos sopimusalojen ja johtokuntien yhdistäminen ei ole, sillä alat ovat toimineet yhteistyössä jo pitkään ja johtokunnat ovat tehneet yhteistyötä vuosikausia.

Työttömyyskassan talous tasapainoon

Rinnan edustajiston kokouksen kanssa vietiin läpi myös Sähköalojen työttömyyskassan edustajiston kokous, jota johti edustajiston varapuheenjohtaja **Hannu Martinmäki**. Hän tosin joutui olemaan kokouksen loppupuolen ryhmäneuvotteluissa, kun liittomaksuun ja osastopalautteeseen liittyvää ryhmäneuvottelua käytiin suuren kokoussalin ulkopuolella.

Liittosihteeri ja työttömyyskassan hallituksen puheenjohtaja **Timo Punkki** alusti kassan kokousta ajankohtaiskatsauksella.

- Viime keväänä meillä oli pahimmillaan 13 prosentin työttömyys, mutta onneksi se on siitä laskenut. Kassan tasoitusrahasto on supistunut niin, että jäsenmaksusta kassan saamaa osuutta on korotettava 0,4 prosenttiin. Sitä edellyttää myös finanssivalvontavirasto.

◂ **Edustajisto vahvisti, että Energia-alan johtokunta ja Tieto- ja verkostoteknologia-alan johtokunta yhdistetään yhdeksi Energia - ICT - verkostoalan johtokunnaksi, johon kuuluu aluksi peräti 22 jäsentä. Uuden johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Mika Junnila, osasto 035:stä.**

▸ **Raimo Leinonen esitti kalenterin toimittamista kaikille sopimusalajäsenille ilman erillistä tilausta. Janne Heikkinen (edessä) kannatti esitystä.**

Edustajiston tapaamisiin kuuluu myös rento kuulumistenvaihto. Työehtoasiamies Helge Hakkarainen kertoi viikon vinkit edustajiston jäsenille. Kuulolla Esa Sakki, Taina Kuusisto, Arto Kotola ja Jari Tiiro.

Punkki kiitti myös kassan ammattitaitoista henkilökuntaa jäsenistön hyvästä palvelusta. Käsittelyajat on pyritty pitämään lyhyinä ja pahimmankin ruuhkan aikana urakasta on selvitty muutamien määräaikaisten lisätyöntekijöiden avulla.

Myös työttömyyskassan johtaja **Maarit Tenlenius** selvitti edustajistolle kassan toimintaa. Viime vuonna ansiosidonnaista työttömyyskorvausta sai 5 632 jäsentä. ◂

Edustajisto 2008-2012

- Käyttää korkeinta päätäntävaltaa kaikissa liittoa koskevissa asioissa.
- Edustajat valitaan edustajistoon joka neljäs vuosi.
- Edustajiston vahvuus vuosina 2008-2012 on 85 jäsentä. Sähköliiton Edunvalvonnantekijät ry:ssä on 56, Sähköistenalojen Ammattilaiset ry:ssä 27 jäsentä ja Ryhmä Pohjosessa ja sitoutumattomissa 1 jäsen.
- Puheenjohtaja Eero Wilkman Helsingistä.
- Varapuheenjohtaja Hannu Martinmäki Pyhäjoelta.

GALLUP
Säästötoimenpiteistä

Edunvalonta vihoviimeisin säästökohde

Yksimielisempää vastausta ei olisi voinut saada, kuin mitä edustajiston kokouksessa tehty gallup antoi: edunvalvonta on liiton peruskivi ja sitä ei saa heikentää, vaikka säästöjä pitääkin saada aikaan.

Kaikki vastanneet olivat ehdottomasti sitä mieltä, että edunvalvonta on kaiken perusta, jonka vuoksi liitto yli 55 vuotta sitten perustettiin.

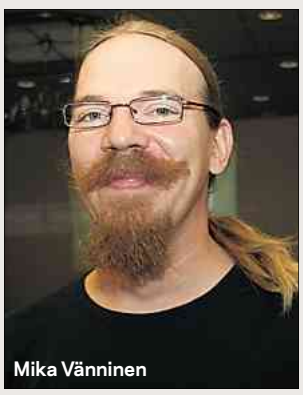

Mika Vänninen

Juha Rantanen

Mika Ahmanheimo

Ossi Ahola

Jari Arffman

- Mitä muuta tärkeämpää työtä liitto voisi tehdä kuin edunvalvontaa, sehän on runko, Kolmen Sähkö Oy:n työsuojeluvaltuutettu ja talotekniikka-alan edustaja **Mika Vänninen** kiteytti.

Hän pohti myös sitä, mistä säästöjä voisi saada.

- Ehkä koulutuksesta voisi saada säästöjä, jos sitä keskitettäisiin enemmän. Järjestettäisiin isompia kursseja ja laajemmalle alueelle kerrallaan, Mika Vänninen mietti.

Samalla linjalla oli myös toinen talotekniikka-alan edustaja, salolainen YIT Kiinteistötekniikka Salon pääluottamusmies **Juha Rantanen**.

- Edunvalvonta on liiton toiminnan kulmakivi ja koko jäsenistöä palveleva asia, Juha Rantanen totesi.

Hän huomautti myös, että osastojen oikeanlaiseen toimintaan pitäisi kiinnittää enemmän huomiota.

- Annettaisiin osastopalautetta enemmän niille osastoille, jotka todella toimivat sääntöjen mukaan, Juha Rantanen sanoi.

Mika Ahmanheimo Helsingistä on RAY:n työosaston luottamusmies ja hän oli paikalla edustajistossa varajäsenenä.

- Edunvalvonnasta ei voi säästää. Liiton tilaisuuksiin on monesti vaikea saada osallistujia, joten esimerkiksi matkakulujen korvaamisessa ei pitäisi pihistellä. Sen sijaan tällaisissa kokouksissa olisi mahdollista tinkiä vaikkapa tarjoiluista.

Tamperelainen **Ossi Ahola**, Relacom Finland Oy:n työosaston luottamusmies, valittiin edustajistoon kesken kauden ja pääsi näin osaltaan vaikuttamaan päätöksentekoon.

- Kaikesta voi säästää, vaikka sähköstäkin. Esimerkiksi liiton toimistoon kannattaisi vaihtaa energiansäästölamput. Minusta veteraanien lomista tai kalentereista ei pitäisi tinkiä. Eläkeläisjäsenet ovat tienanneet ikänsä rahaa tähän liittoon.

Jari Arffman Mikkelistä toimii UPM-Kymmene Wood Oy Pelloksen luottamusmiehenä ja ollut edustajistossa päättämässä vuodesta 2008. Hän on nähnyt säästötoimenpiteitä jo siis aikaisemminkin.

- Edunvalvonnasta ei kuitenkaan pidä säästää. Joukkovoimalla asioita voidaan viedä eteenpäin, Jari Arffman painotti

Hän muistutti myös, että kaikkea toimintaa voi tietysti tehostaa.

- Uusia toimintatapoja pitää hakea niin liitossa kuin kentälläkin. Niin tekee myös työnantajapuoli. ◂

"Edunvalvonta on liiton toiminnan kulmakivi."

Sähköliiton edustajiston julkilausuma Tampereella 30.10.2010

Harmaa talous kuriin uusin keinoin

Epärehelliseen yritystoimintaan liittyvät rikokset tuottavat yhteiskunnalle vuosittain satojen miljoonien eurojen tappiot ja rapauttavat laillista yhteiskuntajärjestystä. Siksi Sähköliiton edustajisto vaatii uusia ja entistä kovempia toimia työelämän tervehdyttämiseksi.

Rakennustyötä tekevien kuvalliseen tunnistekorttiin on liitettävä verotunniste, jolla varmistetaan verojen maksaminen. Myös tilaajavastuuta on kiristettävä ja sitä rikkovien sanktioita on kovennettava.

Valvonnan laajentamiseksi on työsuojeluviranomaisten toimintaresursseja ja -oikeuksia lisättävä. Lisäksi ay-liikkeelle on myönnettävä työehtojen valvontaan liittyvä kanneoikeus.

Harmaa talous kuuluu tulevien eduskuntavaalien tärkeimpiin teemoihin. Jollei seuraava hallitus kykene ratkaisemaan tätä asiaa, ei edustajisto usko sen myöskään saavan palkansaajien enemmistön tukea.

■ ■ ■

Kotimaista työvoimaa on arvostettava. Sähköliiton edustajisto vaatii valtiota ja suomalaisia yrityksiä panostamaan kotimaisen työvoiman työllistämiseen erityisesti yhteiskunnalle merkittävissä rakennushankkeissa.

Tällaisia ovat muun muassa kahden uuden ydinvoimalaitoksen rakentaminen sekä telakoiden laivatilaukset.

Rakenteilla oleva Olkiluodon ydinvoimalaitos on varoittava esimerkki mihin ongelmiin heikosti valvottua ulkomaista työvoimaa käyttävä projekti voi johtaa.

■ ■ ■

Fingridin verkostotöissä on noudatettava työehtoja. Fingrid Oyj rakentaa monopoliyhtiönä energiansiirron kantaverkkoa, joka on suomalaisen yhteiskunnan toiminnan selkäranka. Yhtiöllä on siten tavallista laajempi vastuu siitä, että kantaverkon rakentamiseen liittyvät rakennusprojektit kilpailutetaan ja toteutetaan rehellisesti.

Projekteihin palkattua ulkomaista työvoimaa on kohdeltava samoin ehdoin kuin kotimaisia työntekijöitä.

Edustajisto neuvoo Fingridiä suhtautumaan vakavasti Sähköliiton esitykseen, että yhtiö varmistaisi verkostotöissä noudatettavien työehtojen lainmukaisuuden mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Julkilausumavaliokunnan puheenjohtaja Henrik Holmberg keskusteli tietoliikennealan ongelmista alueasiamies Juha Lujasen kanssa.

Edustajisto muistuttaa, että Sähköliitto on aina valmis ankariinkin toimiin sähköalalla työskentelevien jäsenten työehtojen turvaamiseksi.

Lisää edustajistoasiaa sivulla 25

sähköjohto

Edustajisto päätti niukasta talousarviosta

Talouden tervehdyttäminen ja liittomaksun alentaminen oli jo viime vuonna Sähköliiton edustajiston tavoitteena. Vuodelle 2011 hyväksytty budjetti otti ison askeleen tähän suuntaan.

■ ■ ■

Tämänsyksyisen edustajiston huomattavimpana taloudellisena päätöksenä oli sääntömuutos, missä liiton (0,90 prosenttia) ja ammattiosastojen (0,20%) kiinteä jäsenmaksuosuus saatiin muutettua.

Päätöksen mukaan liiton osuus voi liikkua välillä 0,80-0,90 prosenttia ja osastojen osuus on joko 0,15 prosenttia tai 0,20 prosenttia. Toimivilla osastoilla on mahdollisuus saada jäsenmaksuosuutensa samansuuruisena kuin nykyään, jos osasto toimittaa tietyt toiminnastaan kertovat asiakirjat liittoon toukokuun loppuun mennessä.

■ ■ ■

Tämä sääntömuutos antaa mahdollisuuden tasapainottaa liiton taloutta taloudellisesti vaikeina vuosina, jolloin suuri työttömyys syö kohtuuttomasti liiton tulorahoitusta.

Toisaalta taloudellisesti hyvinä vuosina on mahdollista alentaa jäseniltä perittävää jäsenmaksuosuutta. Ammattiosastot ottivat näin myös omalta osaltaan vastuuta liiton toiminnan – ennen kaikkea edunvalvonnan – turvaamisesta.

■ ■ ■

Vuoden 2011 talousarvio on rakennettu siten, että jäsenmaksuprosentti on 1,40. Siitä liitolle jakautuu 0,85 prosenttia, osastoille 0,15 prosenttia ja työttömyyskassalle 0,40 prosenttia. Työtaistelukassan osuutta ei 2011 peritä.

Liiton kulut ovat noin 6 085 000 euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen on noin 500 000 euroa. Kun jäsenmaksutuotot ja muut toiminnan tuotot yhteensä ovat 6 135 000 euroa, syntyy toiminnan tuottojäämäksi ennen sijoitustoiminnan tulosta 50 000 euroa.

■ ■ ■

Sijoitustoiminnan arvioidaan tuovan liitolle noin 60 000 euroa nettotuottoa. Näissä luvuissa ei ole vielä arvioitu sitä jäsenmaksuosuutta, joka osastoille palautettaneen. Jos arvioidaan, että noin puolet osastoista saa palautteen, niin talousarvio näyttää noin 50 000 euroa alijäämää.

■ ■ ■

Talousarviossa on tehty mittavia kulujen leikkauksia menneisiin vuosiin verrattuna. Hallituksen päätös kymmenen prosentin kulujen karsinnasta saatiin lähes toteutettua. Henkilöstökuluissa säästöä syntyi 3,5 henkilön osalta noin 120 000 euroa, kun eläkkeelle siirtyvien tilalle ei rekrytoida uusia työntekijöitä.

Järjestökuluissa on vähennystä noin 155 000 euroa hallinnon koulutusten, kurssien ja kokousten osalta. Jäsenistön osalta määrärahavähennystä on merkkipäivälahjoissa, liiton kalenterissa ja veteraanilomissa yhteensä noin 80 000 euroa.

Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin ja realistisena tavoitteena on jäsenmaksun lasku tulevaisuudessa 1,20 jopa prosenttiin.

Marketta Toikkonen, talouspäällikkö

Kemijoki Oy:n tehonnostot loppusuoralla

Pirttikoskesta yli 30 prosenttia lisävirtaa

Kun kaikki Kemijoen pääuoman laitokset on kunnostettu ja koneistot modernisoitu, nousee niiden yhteenlaskettu teho noin 30 prosenttia eli 220 megawattia. Pirttikoski yksinään tuottaa tehonnoston jälkeen 150 megawattia.

Riitta Kallio

Kemijoki Oy peruskorjaa kaikki Kemijoen pääuoman voimalaitoksensa vuoden 2011 loppuun mennessä. Parasta aikaa työn alla on Pirttikosken tunnelivoimalaitoksen tehonnosto. Viime vuonna aloitetussa remontissa laitoksen toinen koneisto on jo uusittu kokonaan ja toisenkin remontti alkaa olla jo voiton puolella.

Voimalaitoksen tehonnosto perustuu virtaaman nostoon ja turbiinin juoksupyörän uudelleen muotoiluun. Vuosina 1956-59 rakennetun Pirttikosken teho nousee peruskorjausten myötä 110 megawatista 150 megawattiin, mikä tarkoittaa, että voimalaitoksesta tulee Suomen kolmanneksi suurin voimalaitos.

Mikään pikku mylly Pirttikoski ei ole tähänkään asti ollut, sillä vuoden 2008 loppuun mennessä laitos oli tuottanut energiaa yli 27 000 gigawattituntia. Se vastaa nykyisen Rovaniemen kaupungin noin 50 vuoden sähkön kulutusta.

Johtaja Leena Roiko kertoo, että virtaamanostoista aiheutuvia haittoja on korvattu maanomistajille. Huoltopäällikkö Sakari Vuopala muistaa, että aikanaan hänen isänsä osti korvausrahoilla stereot.

Omat asentajat hallitsevat remontit

Pirttikosken työmaalla, valtavassa maanalaisessa kallioluolassa häärii kahdessa vuorossa noin 50 sähkö- tai koneasentajaa, joiden tavoitteena on saada remontti valmiiksi vuodenvaihteen tienoilla. Suurin osa töistä tehdään talon omalla väellä.

Juha Ovaskaisen mielestä osaaminen pitää palkita.

Aiemmin töissä oli enemmän ulkopuolisia.

- Meillä on runsaasti osaamista omasta takaa. Suunnittelu, hankinnat, asennukset ja käyttöönotto tehdään omalla väellä. Turbiinin suunnittelee ja valmistaa Andritz Hydro Oy. Generaattorin peruskorjauksen toteuttaa ja uuden staattorin toimittaa ALSTOM Hydro Sweden Ab, selittää huoltopäällikkö **Sakari Vuopala**.

37 vuotta Kemijoen palkkalistoilla viihtynyt Vuopala tuntee Pirttikosken voimalan kuin omat taskunsa. Luottavaisin mielin opastettavat seuraavat miestä myös ”Manalan virran” huojuvalle sillalle, hämärään kalliotunneliin, jonka pohjalla musta vesi virtaa kohti voimalaitoksen turbiineja.

Komennuksella marraskuun loppuun

Yksi Pirttikosken työmaalla ahertavista sähkömiehistä on yliasentaja **Erkki Salovaara**, jolla on kokemusta Kemijoen voimaloista jo lähes 30 vuoden ajalta.

- Homma alkaa olla voiton puolella. Komennus kestää marraskuun loppuun. Seuraavaksi siirrymme Vanttauskoskelle, Kemijoen vesivoimaloista viimeiselle, jolle tehdään tehonnosto. Koti ja perhe ovat Rovaniemellä, josta kuljemme useimmiten kimppakyydillä tänne työmaalle, Salovaara selittää.

Häntäkin kokeneempi konkari on sähköasentaja **Juha Ovaskainen**, joka on paiskinut töitä Kemijoella jo 40 vuotta. Ovaskaisella on apunaan kaksi ketterää nuorta asentajaa, määräaikainen sähköasentaja **Jari Severinkangas** ja työharjoittelija **Joona Karasti**.

Jari Severinkangas ja Joona Karasti pätevöityvät sähkölaitostöihin Pirttikosken remontissa.

Saneerauksen jälkeen Pirttikoski on suomen kolmanneksi suurin voimala.

- Tehonnostoremontteja on tehty jo toistakymmentä vuotta. Remontit ovat alkuajoista kehittyneet ja tehostuneet. Alun virheistä on opittu ja nykyään esimerkiksi aikataulut pitävät. On myös hienoa, että tänne on nyt otettu nuoria oppiin. Tämä vesivoimaosaaminen vaatii jatkuvuutta, eikä näitä töitä voi oppia muuten kuin tekemällä, sanoo Ovaskainen ja huomauttaa, että erikoisosaamisesta voisi myös maksaa reilummin.

Nuorukaiset vahvistavat, että koulutus opettaa lähinnä kiinteistöpuolen töihin, joten sähkölaitoskokemus on uutta ja kiinnostavaa. Kumpikin toivoo, että tulevaisuudessa Kemijoki Oy voisi tarjota heille vakituisen työn.

Tehonnostojen jälkeen allas?

Kun kaikki Kemijoen voimalaitokset on kertaalleen peruskorjattu noin vuoden kuluttua, on yhtiöllä aikaa paneutua Lapin Liiton pyytämään allasvaihtoehtojen selvittämiseen Kemihaaran alueelle Kemijärven pohjoispuolelle. Ensimmäinen selvitys valmistuu jo tämän vuoden lopulla.

Johtaja Leena Roiko vakuuttaa, että vaihtoehdoissa tullaan ottamaan huomioon keskeiset ympäristönäkökohdat tulvasuojelun, energiatalouden, kalatalouden ja matkailun lisäksi.

- Rovaniemi on tulvariskialuetta. Altaan avulla tulvavesiä voitaisiin hyödyntää myös energiantuotannossa. Nykyisin tulvavedet joudutaan ohjaamaan suureksi osaksi Kemijokeen rakennettujen voimaloiden ohi tulvaluukkujen kautta Perämereen.

Roiko muistuttaa, että vesivoiman tuottamaa säätövoimaa tarvitaan Suomessa ja myös muualla Euroopassa tulevaisuudessa vielä enemmän, kun tuulivoimaa rakennetaan lisää.

Allashanketta puoltaa kesäkuun lopussa voimaan astunut laki tulvariskien hallinnasta sekä EU:n tulvasuojeludirektiivi. Myös tehdyn mielipidetutkimuksen mukaan suurin osa Lapin asukkaista suhtautuu myönteisesti vesivoimaan.

Uusiutuvan energian lähteistä vesivoima kun on ainoita, jonka rakentamiseen ei tarvita yhteiskunnan tukea. ◂

Palkkaukseen liittyvät kysymykset työllistävät usein Kemijoki Oy:n pääluottamusmies Jorma Tiuraniemeä

- Palkoistahan täällä useimmiten väännetään. Palkkausjärjestelmää on yritetty saada toimimaan. Varsinkin tulospalkkiojärjestelmä puhuttaa työntekijöitä. Yhtiökohtaisen tulospalkkion lisäksi jaossa on neljän prosentin yksikkökohtainen erä, jonka uudistetut mittarit mietityttävät monia.

ELKO sähkökalusteet
- laatua järkihintaan

> laaja valikoima
> luotettava tekniikka
> asennusystävälliset tuotteet

Schneider Electric Finland Oy
Kalkkipellontie 6, 02650 Espoo
PL 410, 02601 Espoo
Asiakaspalvelu puh. 010 446 615
asp@fi.schneider-electric.com
www.schneider-electric.fi

Schneider Electric

Osasto 167 aktiivisena:

Tukea työttömien jäsenten urasuunnittelukoulutukseen

Margit Nurmikolu

Jo viikon koulutuksen jälkeen miehet olivat saaneet paljon uusia ideoita ja ajateltavaa. Kuvassa vas. Jari Ridell, Juhani Roivainen, kurssin vetäjä Teea Oja, Markku Huhta, Martti Hökkä, Jari Ojala ja Teijo Mokki.

Tietoliikenne- ja informaatiotekniikkaosasto 167 Oulusta kustansi työttömille jäsenilleen Oulun aikuiskoulutuskeskuksen järjestämän urasuunnittelukoulutuksen. Moottorina toimi Relacomilla työosaston luottamusmiehenä työskentelevä ja Sähköliiton hallituksessa vaikuttava **Markku Arvola**.

- Työllisyystilanne on täällä parantunut ja näytti jo siltä, ettei koulutukseen saada osanottajia, kun ihmiset alkoivat päästä töihin. Osastossamme on runsaat 200 jäsentä ja työttömien määrä on laskenut jo jonkin aikaa, Arvola totesi.

Koulutukseen halukkaita oli kuusi. He kaikki pääsivät mukaan ja aloittivat 15 päivää kestävän urasuunnittelukoulutuksen. Tämän lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus vielä 15 päivän työharjoitteluun, jonka voi suorittaa myöhemminkin tämän vuoden aikana.

- Harjoittelupaikat jokainen kouluttautuja hakee itse omien kiinnostuksiensa mukaan, Arvola kertoi.

Kustannukset osastolle pienet

Koulutukseen osallistujien kaksi yhteistä tekijää olivat entinen Oulun Puhelin, jonka palveluksessa koko porukka aikaisemmin oli ja se, että kaikki opiskelijat ovat jääneet työttömäksi vuoden sisällä, osa kuluvan syksyn aikana.

- Oulun Puhelimessa oli noin 400 työntekijää, kun yritystä alettiin "mullaamaan". Vuonna 2006 alkoi ulkoistaminen ja nykyisen DNA:n palveluksessa on noin 100 työntekijää, miehet laskeskelivat.

Työttömien jäsenten koulutuksen kustannuksiin osallistumiseen osasto kyseli Relacomia, Elteliä ja Empoweria. Koska yritykset eivät lähteneet projektiin mukaan, osasto 167 päätti itse osallistua työttömien jäsentensä koulutuksen kuluihin.

- Kustannukset ovat todella pienet: 20 prosenttia kustannuksista maksaa meidän osastomme ja 80 prosenttia rahoituksesta tulee ELY-keskukselta. Kokonaiskustannus on 50 euroa päivässä opiskelijalta, joten meidän osuudeksemme jäi siis vain 10 euroa päivässä opiskelijaa kohden. Ja jäsenmaksupalautteellahan koulutus maksetaan, Arvola totesi.

Aktiivinen ryhmä

Koulutus oli työvoimakoulutusta ja se koostui kontaktiopetuksesta, yksilönohjauksesta ja etäopiskelusta. Kouluttajana toimi kasvatustieteiden maisteri, kasvatuspsykologi ja uraohjaaja **Teea Oja**.

- Tämä on ollut oikein hyvä ja aktiivinen ryhmä. Aikuisten kanssa on ihan erilaista tehdä työtä kuin nuorten. Nuorten kanssa on omat haasteensa, mutta aikuiset ymmärtävät paremmin, ettei työtä tehdä opettajaa tai oppilaitosta varten, vaan täysin itseä varten, Oja totesi.

> Yt-neuvotteluiden yhteydessä pitäisi sopia, että työnantaja kustantaa jokaiselle irtisanotulle urasuunnittelukoulutuspaketin.

Monipuolinen sisältö

Koulutus koostui hyvin monipuolisista asioista.

- Aloitimme koulutuksen opiskelijoiden itsetuntemuksen, elämäntilanteen ja omien voimavarojen arvioinnilla. Sitten haimme vahvuuksia ja kartoitimme ammatillista osaamista, laadimme ansioluettelon ja työpaikkahakemuksen, Oja summasi.

- Olin toistakymmentä vuotta varastomiehenä, enkä ole ikinä laatinut ansioluetteloa, joten uutta asiaa tuli heti, koulutuksessa mukana ollut **Jari Ojala** totesi.

Kurssilla käsiteltiin myös sitä, millaisia eri vaihtoehtoja työllistymiselle on olemassa, kartoitettiin nettipohjaisen ammatinvalintatestin avustuksella soveltuvuutta eri aloille ja pohdittiin myös sitä, tulisiko kenties ammatinvaihto kysymykseen. Kouluttautujat saivatkin tietoa erilaisista ammateista ja vierailivat myös alueen eri yrityksissä ja työelämäkohteissa. Myös uudelleenkoulutus ja sen rahoitus kuuluivat kurssin aiheisiin.

Relacom Oy:n työosaston luottamusmiehenä toimiva Markku Arvola toimi koulutuksen puuhamiehenä ja sai myös Jari Ojalan lähtemään urasuunnittelukurssille.
- Sosiaali- tai terveysala olisi mielenkiintoinen vaihtoehto varastomiehen työn jälkeen, Ojala mietiskeli.

- Olemme tutustuneet muun muassa talotekniikkaan, rakennusalaan, sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja oppisopimuskoulutukseen. Mukana on siis muitakin kuin vain perinteisiä "miesten" aloja, Teea Oja kertoi.

Mieli muuttui

Miehillä oli jo ensimmäisen kurssiviikon jälkeen ajatuksia niin kurssin sisällöstä kuin tulevaisuudestakin.

- Minulla ei ollut minkäänlaista käsitystä koko kurssista, kun Markku Arvola soitti ja kyseli mukaan. Ja täytyy sanoa, että aluksi oli lievä vastenmielisyys koko juttua kohtaan, Jari Ojala kertoi.

Käsitykset muuttuivat viikossa.

- Olen nyt miettinyt näitä asioita enemmän kuin koko työttömyysvuoteni aikana. Ja parasta tässä on, että saan silmät auki aamulla ja olen taas päivärytmissä kiinni, Ojala kiitteli.

Ojalan mielessä siintelee sosiaali- tai terveydenhuoltoala ja hän olikin jo ehtinyt soitella työharjoittelupaikkaa vammaisten hoitopaikasta.

Erilaisia suunnitelmia

Kurssilaisten suunnitelmat olivat hyvin monenlaisia.

Laajakaistavikojen korjauksien parissa aikaisemmin työskennellyt **Martti Hökän** mielessä oli yhtenä vaihtoehtona uudelleenkoulutus.

- Ei mitään hirveitä suunnitelmia ole, kun olen jo suhteellisen lähellä eläkeikää, mutta lyhyttä, vaikka vuoden koulutusta esimerkiksi sähköalalla voisi ajatella. Osaisi sitten edes kotona vetää sähköjä, Hökkä naurahti.

Markku Huhtaa kiinnosti myös kouluttautuminen uudelle alalle.

- Jos töitä ei löydy, talonrakennusalan koulutus kiinnostaisi. Olisi mukavaa käyttää oman käden taitoja.

Uusia virikkeitä puolestaan tuli hakemaan **Juhani Roivainen.** Hän kertoi päässeensä työttömyyspäivärahan lisäpäiville eli entiseen "eläkeputkeen" ja sen myötä sitten eläkepäiville.

Teijo Mokki kertoi jo tehneensä kurssin innoittamana työpaikkahakemuksen.

- Vielä en ole sitä lähettänyt, mutta valmiina on. Työssä aika kuluisi ja saisi kohtuullista palkkaa. Toisaalta kyllä koulutuskin kiinnostaisi, esimerkiksi kuljetusala tai autojen remontointi, Mokki tuumasi.

Uusi työpaikka ja erilaiset koulutusvaihtoehdot olivat taas **Jari Ridellin** ajatuksissa.

- Alkutesti antoi viitteitä rakennusalalle ja kädentaitoihin. Muita kiinnostavia aloja olisivat kiinteistönhuoltoala tai esimerkiksi jakeluauton kuljetus, Ridell listasi. ◂

Ryhmäsampo Primus henkivakuutukset nyt verkosta

Teksti Mari Hätinen

Suomalaiset ovat vakuuttaneet henkensä huolestuttavan heikosti samalla kun velkaantuminen on lisääntynyt. Perheen toimeentulosta huolehtiminen pahan päivän varalle on kuitenkin hyvä ajatus.

Sähköalojen ammattiliiton jäsenet ovat oikeutettuja liiton heille neuvottelemaan erikoishintaiseen Ryhmäsampo Primus henki- ja tapaturmavakuutukseen.

Fiksu vakuuttaa

Itsensä vakuuttaminen henki- ja tapaturmavakuutuksella on useille suomalaisille etäinen asia, vaikka useimmat vakuuttavat omaisuutensa vahinkojen varalle.

Minna Mikkanen Keskinäisestä Vakuutusyhtiö Kalevasta arvioi, että suomalaisten turvavaje henkivakuuttamisessa johtuu osittain ajatuksesta, ettei itselle voi sattua mitään vakavaa. Lisäksi usein ei tulla ajatelleeksi, miksi henkivakuutusta ylipäätään tarvitaan.

- Itsensä vakuuttaminen on fiksua ennakointia pahan päivän varalle. Kun turva on kunnossa, voi olla huoletta sen suhteen, miten esimerkiksi lapset pärjäisivät taloudellisesti, jos toinen perheen elättäjistä menehtyisi, Mikkanen muistuttaa.

Kaleva tarjoaa yhdessä vakuutusyhtiö Ifin kanssa Sähköliiton jäsenille ja heidän perheenjäsenilleen mahdollisuuden henki- ja tapaturmavakuutusturvaan edullisella jäsenetuvakuutuksella.

Koko perhe vakuutettuna

Sähköliiton jäsenet sekä heidän perheenjäsenensä ovat oikeutettuja henki- ja tapaturmavakuutuksiin, joihin heille on neuvoteltu valmiiksi reippaat, jopa 50 prosentin alennukset. Ryhmäsampo Primus -niminen henki- ja tapaturmavakuutus sisältää sairauden ja tapaturman aiheuttaman kuolemantapausturvan lisäksi turvat tapaturman aiheuttamien hoitokulujen, lyhytaikaisen työkyvyttömyyden ja pysyvän haitan varalle.

Vakuutettuina voivat olla Sähköliiton jäsenen lisäksi puoliso ja lapset, he myös siinä tapauksessa, että jäsen ei ole hankkinut vakuutusta itselleen.

- Turvat ovat voimassa kaikkialla maailmassa. Mikäli harrastuksiin kuuluu vauhdikkaita urheilulajeja, vakuutusturvan riittävyys kannattaa varmistaa vakuutuksen hankkimisen yhteydessä, Minna Mikkanen sanoo.

Vaikka vakuutus onkin kattava, ei se kuitenkaan kata esimerkiksi joidenkin vaarallisten urheilulajien aiheuttamia vammoja. Lisäturvaa niiden varalta voi kuitenkin ottaa Ifistä.

Testaa netissä vakuutustarpeesi

Ryhmäsampo Primuksessa on huomioitu liiton jäsenten lapset monipuolisella tapaturmavakuutuksella, joka on voimassa 18 ikävuoteen saakka. Lasten turviin kuuluu tapaturmaisen kuoleman lisäksi tapaturman aiheuttamien hoitokulujen turva sekä pysyvän haitan turva. Näin ollen vakuutuksesta on turvaa myös arjen pienissä tapaturmissa. Lasten vakuutusturva on voimassa ilman lisämaksua myös urheillessa.

- Ryhmäsampo Primuksessa lapsen tapaturmavakuutuksella voi korvata usean urheilulajiliiton edellyttämät lisenssivakuutukset, Minna Mikkanen kertoo.

Ryhmäsampo Primus -vakuutuksen hankkiminen on nyt entistä helpompaa. Tähän saakka vakuutuksen on voinut hankkia vain Ifistä, mutta nyt sen voi hankkia myös itsenäisesti netissä osoitteessa www.henkivakuutuskuntoon.fi. Samassa osoitteessa voi myös laskea perheen henkivakuutustarpeen tason.

Ryhmäsampo Primuksen vakuutusturvista vastaa Ifin henkivakuutuskumppani ja Suomen vanhin henkivakuutusyhtiö Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

SAKn kulttuurirahaston vuoden 2011 apurahat haettavana

Apurahoja voivat hakea kaikki SAK:laisen ammattiyhdistysliikkeen yksityiset jäsenet tai harrastajaryhmät.

Hakulomake ja tarkat ohjeet löytyvät 22.11.2010 alkaen KSR:n sivuilta www.sivistysrahasto.com. Internetissä täytetty, tulostettu ja allekirjoitettu hakemus liitteineen toimitetaan 10.1.2011 mennessä hakijan omaan ammattiliittoon.

Sähköliiton jäsen, lähetä hakemuksesi osoitteella: Sähköliitto, Minna Ahonen, PL 747, 33101 Tampere.

Kuoreen viite "SAK:n kulttuuriapuraha".

SAK:n kulttuurirahasto toimii Kansan Sivistysrahaston yhteydessä erikoisrahastona. Jos hakijan ammattiliitolla on oma rahasto KSR:ssä, käsitellään hakemus myös sen apurahoja jaettaessa ilman eri hakemusta.

Apurahojen saajien nimet julkaistaan SAK:n kotisivuilla www.sak.fi viimeistään 16.2.2011 sekä Palkkatyöläisessä ja Löntagarenissa. Päätös apurahasta ilmoitetaan saajalle myös henkilökohtaisesti.

Lisätietoja antavat Pirjo Vainio, puh. 040 527 8805 pirjo.vainio@sak.fi ja Merja Lehmussaari, puh 040 504 2152 merja.lehmussaari@sak.fi.

Apurahojen käsittely-aikataulu 2011

Hakuilmoitus lehdissä marras - joulukuulla 2010

Hakulomake ja tarkat ohjeet löytyvät 22.11.2010 alkaen KSR:n osoitteesta www.sivistysrahasto.com

Apurahojen hakuaika päättyy 10.1.2011. Hakemukset toimitetaan omaan ammattiliittoon (viimeisen päivän postileima).

Hakemukset liitoista SAK:hon 4.2.2011 mennessä

Rahaston hoitokunnan kokous ja apurahojen jaosta päättäminen 15.2.2011

Saajien nimet julkaistaan SAK:n kotisivulla www.sak.fi 16.2.2011

Saajien nimet julkaistaan Palkkatyöläisessä ja Löntagarenissa.

Helpoin johtopäätös on myös kannattavin.

Kun saneeraat tai rakennat uutta ja laitat kerrostalon teleasennukset ja ryhmäkeskukset uusien yleiskaapelointi- ja vikavirtamääräyksien mukaisiksi, niin johtopäätös on selvä: Ensto – selkeä, järkevä ja nopeasti asennettava keskus- ja telekoteloratkaisu. Asentajalle helpoksi räätälöidyt ominaisuudet ja on vielä tyylikäs ja tilavakin.

Ryhmäkeskukset
Sopii lähes kaikkialle – pintaan pystyyn ja vaakaan, vanhan keskuksen paikalle ja upotuskotelon päälle.

Telekotelot
Pintaan pystyyn ja vaakaan, myös pystyyn keskuksen alle, RJ45-ristikytkentäpaneeli adaptereilla, kolmen eurotulpan pistorasia, erotusrimapaikat, paikka neljän SC-liittimen EHL120.04 valokuiturasialle, potentiaalintasauskisko, siirrettävä laitehylly.

Sähkönro	Tuotekoodi	Mitat
Telekotelot		
3309025	EHT400-IT	275x400x90
3309026	EHT550-IT	275x550x90
Ryhmäkeskukset		
3303116	EHSV145.09PS	275x400x90
3303117	EHSV145.12PS	275x550x90
Lisätarvikkeet		
Valokuiturasia neljällä SC-liitinpaikalla		
3309006	EHL120.04	100x125x35

www.ensto.fi

ENSTO *Saves Your Energy*

Työehtosopimusosapuolten yhteinen valmennus alkoi Oulusta

Paikallinen sopiminen mahdollista entistä laajemmin

Margit Nurmikolu

Energia – ICT – verkostoalan paikallisen sopimisen valmennuksessa Oulussa työntekijäpuolta edustivat Sähköalojen ammattiliitto ry ja Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry. Työnantajapuolelta mukana olivat työehtosopijakumppanit Energiateollisuus ry ja Tieto- ja tekniikka-alan työnantajaliitto TIKLI ry.

Tilaisuudessa selvitettiin sitä, miksi paikallista sopimista on, paikallisen sopimisen oikeudellisia kysymyksiä ja miten sovitaan keskeisistä työsuhteen ehdoista sekä kuultiin palkansaaja- ja työnantajapuolen näkemyksiä ja kokemuksia paikallisesta sopimisesta.

Koulutus keräsi paikalle yli 40 osanottajaa ja tilaisuudessa käytiin vilkasta keskustelua niin puolesta kuin vastaankin.

Sopijapuolten yhteisesti järjestämä koulutus jatkui loka-marraskuun vaihteessa Tampereella, Kuopiossa ja Helsingissä.

Yhteisiä ratkaisuita ennenkin

Työyhteisöissä on yhteisesti ratkaistu asioita jo ennen kuin toimintaa alettiin nimittää paikalliseksi sopimiseksi, esimerkiksi erilaisia työaikaan liittyviä järjestelyjä ja monia muita molemminpuolisiin joustavuuteen liittyviä asioita. Työehtosopimustasolle paikallinen sopiminen nousi 1980–1990-luvuilla, mutta silloin työtekijäpuolella osa koki sen lähinnä paikallisena ”saneluna”.

- Uudistuneella paikallisella sopimisella luodaan uusi kulttuuri työelämään. Ei sitä kannata pelätä, sillä niin työntekijä- kuin työnantajapuolenkin on mahdollisuus saada paikallisesta sopimisesta hyötyä, Sähköliiton Etelä-Suomen alueasiamies **Juha Lujanen** painotti.

Saman totesi myös TIKLIn lakimies **Samuel Kääriäinen**.

- Ei sopimista ole todellakaan mitään syytä pelätä, silloin kun se tuntuu tarkoituksenmukaiselta. Työntekijäpuolta suojellaan työlainsäädännöllä, mutta ei mikään estä sopimasta lakia tai säännöksiä paremmin, Samuel Kääriäinen kiteytti.

Sähköliiton osuuden koulutuksessa vetänyt alueasiamies Juha Lujanen, Eltel Networks Pohjoinen Oy:n pääluottamusmies Lauri Järvinen ja Sähköliiton Pohjois-Suomen alueasiamies Markku Kemppainen kävivät tauolla keskustelua energia – ICT – verkostoalan paikallisen sopimisen tilanteesta.

> Paikallinen sopiminen edellyttää yhteistä tahtotilaa työntekijöiden ja työnantajan välillä.

Työmarkkinoiden rakenne muuttunut

Yleinen epävarmuus työmarkkinoilla on kasvanut. Ulkomaiset yritykset rynnivät markkinoille, eri toimintoja on ulkoistettu ja kilpailu alan yritysten välillä on lisääntynyt. Tilaisuuden osanottajistakin yli puolet kertoi olevansa nykyisin töissä urakointiyhtiöissä.

Paikallisen sopimisen uudistaminen ja kivijalan rakentaminen tulee siis hyvin ajoitettuun aikaan. Sopiminen on nyt myös mahdollista entistä laajemmin.

- Erityisen suosittuja paikallisen sopimisen asioita ovat palkka-asiat, työaika-asiat ja henkilöstön aseman ja määrän muutokset, Samuel Kääriäinen totesi.

Työehtosopimusosapuolet sitoutuvat omalla osaltaan edistämään paikallista sopimista ja myötävaikuttamaan paikallisten osapuolten osaamisen kehittämiseen ja ylläpitämiseen sopimistoiminnassa.

- Toivottavasti hyvin onnistutaan – ainakin alku on sujunut hyvässä hengessä, Juha Lujanen sanoi.

Pääluottamusmiehen rooli tärkeä

Paikallisen sopimisen lähtökohtana tulee olla lisäarvon tuottaminen ja sen jakaminen oikeudenmukaisesti työntekijöille, yritykselle ja omistajille. Sopimisen tarkoitus ei kuitenkaan tule olla ”pois sopimista”. Asiaa voisi kuvailla niin, että kyseessä on ”molempien voitto -periaate”: ei niin, että jompikumpi osapuoli voittaa toisen menettäessä.

Yhteisten tavoitteiden määrittelyn ja menettelytavoista sopimisen jälkeen osapuolilta odotetaan sitoutumista tavoitteiden saavuttamiseksi ja yhteistä tahtotilaa.

- Haluan korostaa pääluottamusmiehen asemaa ja roolia paikallisessa sopimisessa. Hän neuvottelee työntekijöiden asioista, ei siis niin, että jokainen neuvottelee omista asioistaan itse. Jos yhteisistä tavoitteista ei löydetä yksimielisyyttä, noudatetaan työehtosopimuksen määräyksiä sellaisenaan. Juha Lujanen painotti.

TIKLIn lakimies Samuel Kääriäinen kävi tilaisuudessa läpi paikallisen sopimisen oikeudellisia kysymyksiä.

Uudella TES:llä potkua sopimiseen

Maaliskuun puolivälissä voimaan tullut uusi Sähköalan TES Energia – ICT –Verkosto löi löylyä paikallisen sopimisen uudistamiseen.

Energiateollisuuden johtaja **Kari Laaksonen** selvitti, miten uudistuneessa paikallisessa sopimisessa sovitaan keskeisistä työsuhteen eh-

Koulutus veti salin täyteen kuuntelijoita. Keskustelua käytiin puolesta ja vastaan.

doista, joita ovat muun muassa, muutokset työn tarjoamisen edellytyksissä, ulkomaisen työvoiman käyttö, työaika, vuosiloma, palkkaus, hälytystyö, ylityö ja matkustaminen.

Hän kävi läpi myös sitä, miten paikallisella sopimisella voidaan varautua erilaisiin muutostilanteisiin.

- Paikallisilla sopimuksilla voidaan varautua esimerkiksi siihen, miten turvataan työpaikkoja, jos työkohde menetetään, Kari Laaksonen totesi.

Hän painotti myös, että kaikki sovittavat asiat liittyvät tavalla tai toisella työaikaan.

Työaika onkin Turun yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan kaikkein yleisintä paikallisen sopimisen asialistoilla. Työajoista sopiminen koetaan yleensä myös helpommaksi kuin palkoista sopiminen.

- On sääli, ettei hyvistä paikallisen sopimisen asioista yleensä tule keskustoimistotasolle tietoa. Tietoa tulee vasta sitten, kun asia on niin tulehtunut, että sitä ruvetaan tutkimaan. Niistä hyvistä sopimisista sitä vastoin saataisiin juuri vinkkejä ja pystyttäisiin levittämään tietoa hyvästä paikallisesta sopimisesta, JHL:n sopimustoimitsija **Reijo Karisaari** summasi.

Tarkista, että nämä asiat ovat kunnossa

- Asiasta voidaan sopia paikallisesti
- Sopijaosapuolet ovat oikeat
- Sopimus on kirjallinen
- Sovittava asia ja soveltamisala on yksilöity riittävän selkeästi
- Sopimuksen sanamuoto vastaa osapuolten tarkoitusta
- Sopimus sopusoinnussa pakottavien normien kanssa
- Sopimuksesta tulee ilmetä, että se korvaa kaikki aikaisemmat sopimukset
- Tulkintatapausten käsittelymenettely
- Erimielisyyksien ratkaiseminen
- Mahdollinen hyväksymis- tai vahvistamismenettely
- Voimaantuloajankohta ja voimassaoloaika
- Purkamisperusteet
- Irtisanominen ja irtisanomisaika
- Allekirjoittaminen
- Liitteet

Mitä mieltä paikallisesta sopimisesta?

Laanilan Sähkön pääluottamusmiehenä kaksi vuotta ollut **Perttu Sarja** kertoi, että heillä paikallista sopimista on ollut vuosikausia.

- Esimerkiksi tuottavuuspalkkioista ja yksittäisiin töihin liittyvistä palkkioista meillä on sovittu kauan. Olen ollut hyvin tyytyväinen. Meillä on hyvä neuvotteluyhteys työnantajan kanssa, mikä on mielestäni kaiken perusta. Ja puhumalla meillä on aina pärjätty, Perttu Sarja totesi.

Hän mietti myös sitä, että liiton pitää pystyä puuttumaan asiaan, jos työnantaja yrittäisi sopia nykyisiä ehtoja huonommin.

- Ongelmatilanteissa pitää liitolla olla selvä kanta, Perttu Sarja.

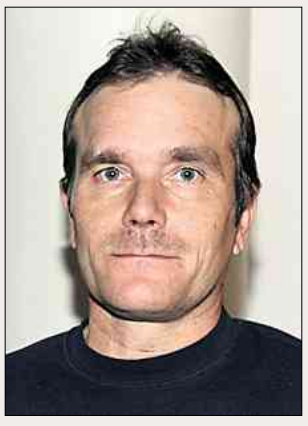

- Paikallisen sopimisen edellytys on, että niin työntekijä- kuin työnantajapuolikin hyötyvät siitä, Arto Kunelius painotti.

Infratek Finland Oy:n palveluksessa työskentelevä **Jari Lipposen** työpaikalla paikallisen sopimisen suuntaviivoja on vedetty alkusyksystä lukien. Lipposen mielestä paikallisen sopimisen ehdoton edellytys on, että sekä työntekijä- että työnantajapuoli ovat samalla linjalla ja molemmat kuuntelevat toisiaan.

- Nyt suurin ongelma on projektipuoli. Siihen pitää nyt kiinnittää huomiota ja nimenomaan työajoista sopimiseen, Jari Lipponen kiteytti.

Kemijoki Oy:n työosaston luottamusmiehet **Erik Hirsivaara** ja **Tuomas Venäläinen** kertoivat, että heillä on jo olemassa liukuva työaika, ja tulospalkkiotyöryhmä neuvottelee koko ajan. Lisäksi on tehty paikallinen varallaolosopimus.

Tuomas Venäläinen ja Erik Hirsivaara Kemijoki Oy:stä totesivat, että paikallinen sopiminen nousi esiin uuden TES:n astuessa voimaan.

- Sopimus parani huomattavasti. Se ei ole hyvä, mutta sen kanssa pystyy elämään, Tuomas Venäläinen totesi.

Miehet olivat yhtä mieltä siitä, että uusi paikallisen sopimisen buumi nousi esiin, kun uusi TES tuli voimaan.

- Siinä on niin monessa kohdassa paikallisen sopimisen mahdollisuus.

Pohjolan Werkonrakennus Oy:n palveluksessa työskentelevä **Arto Kunelius** totesi, että heillä paikallinen sopiminen on sujunut hyvin ja muun muassa liukuvasta työajasta on sovittu.

- Palkoista ei juurikaan tulisi sopia paikallisesti, vaan liiton tulisi neuvotella kunnon korotukset mataliin perustuntipalkkoihin, Arto Kunelius painotti.

Laitosvarallaolosta sovittiin Kemijoki Oy:ssä paikallisesti

Pois henkilökohtaisesta sopimisesta

Riitta Kallio

- Eihän tämä kovin kummoinen paperi ole, mutta pääasia, että päästiin kollektiiviseen sopimukseen, toteaa Kemijoki Oy:n pääluottamusmies **Jorma Tiuraniemi**.

Hän allekirjoitti työntekijöiden edustajana laitosvarallaolosopimuksen 20. syyskuuta pitkien neuvottelujen jälkeen. 17 henkilöä, 13 laitoshoitajaa ja neljää toimihenkilöä koskeva yhteinen sopimus on yhtiössä jälleen askel paikallisen sopimisen suuntaan. Aiemmin varallaolosta on sovittu yhtiön eri voimalaitoksilla yksilöllisesti niiden työntekijöiden kanssa, jotka tekevät huoltopäivystystä.

Hallintopäällikkö **Tarja Zitting-Huttula** uskoo, että varallaolosopimus saa tulevaisuudessa seurakseen useita muitakin paikallisesti sovittuja asioita.

- Paikallinen sopiminen lisääntyy varmasti uuden työehtosopimuksen hengen mukaisesti ja paikallinen neuvottelutarve vilkastuu. Yllättävän työläs tämän sopimuksen teko kuitenkin oli. Taisimme kokoontua liki kymmenen kertaa, ennen kuin saimme hiottua sopimuspaperista sellaisen, että se kelpasi kummallekin osapuolelle. Seuraavalla kerralla on varmasti helpompaa, kun neuvotteluprosessista otetaan opiksi.

Pitkät etäisyydet vaikeuttavat varallaoloa

Neuvotteluissa mukana ollut Sodankylän alueluottamusmies, laitoshoitaja **Tuomas Venäläinen** on tyytyväinen, että nyt on selvät pelisäännöt varallaoloon.

Kemijoki Oy:n laitosvarallaolosopimus allekirjoitettiin enteellisesti Sähköliiton kynillä. Paikallisen sopimisen lähtölaukausta todistamassa johtaja Timo Torvinen, allekirjoitusvuorossa hallintopäällikkö Tarja Zitting-Huttula ja pääluottamusmies Jorma Tiuraniemi. Takana myhäilevät neuvottelukunnassa mukana olleet työsuhdepäällikkö Mauno Mäcklin ja luottamusmies – työsuojeluvaltuutettu Tuomas Venäläinen.

- Varallaolo tarkoittaa lapsiperheessä, että koko perheen täytyy sitoutua siihen. Kun minä olen päivystysvuorossa, vaimon on sitouduttava olemaan kaikki illat lasten kanssa. Puolison iltamenot tai – työt eivät onnistu varallaoloviikoilla, jotka osuvat kohdalle joka kuudes viikko ja jolloin päivystävä sähköasentaja saa varautua pariin – kolmeen päivystyslähtöön.

Sähkölaitosyliasentajan tutkinnolla varustettu Venäläinen kertoo, että pitkistä etäisyyksistä johtuen voimalaitoksilla ilmaantuvat pikkuviatkin tarkoittavat yleensä vähintään kolmen tunnin yöunien menetystä päivystäjälle.

- Osa vioista korjataan heti itse, mutta joillekin ei voi itse mitään muuta kuin tarkastaa tilanne ja kutsua korjaajat paikalle seuraavana arkipäivänä.

Näin pukeutuu

Kypärän värin saa jokainen valita, mutta sininen on ollut perinteinen sähköasentajan väri. Iskunkestävä visiiri ja kiinteät kuulonsuojaimet kulkevat aina mukana. Kuulonsuojaimia saa sekä radiolla tai ilman sekä erillisillä elektronisilla lisälaitteilla tarpeen mukaan.

Varsinkin saneeraustyömailla voi ilmassa olevan pölyn määrä on aika korkea. Asianmukainen **hengityssuojain** on yksinkertainen keino estää pitkäaikaisten terveyshaittojen kehittyminen.

Sähkötöitä tehdään talvellakin, jolloin varusteidenkin on oltava tavallista lämpimämmät. Hyviä ja hengittäviä alusasuja löytyy jokaisen maun mukaan. Päällimmäisenä on tietysti asianmukainen **talvitakki tai -haalari** sekä kuhunkin työhön suunnitellut hansikkaat. Kuvallisen tunnistekortin tasku löytyy jo jokaisesta suojavaatteesta ja sinne kuuluvat myös työsuojelukortti sekä muut tarvittavat luvat.

Perushaalari on sininen tai musta, mutta kuoseista löytyy niin maastoväriä kuin liituraitaakin. Varustetaskut tai erillinen varusteliivi täydentävät kokonaisuuden. Kypärä on pakollinen varuste, jota ilman työmaalle ei ole enää asiaa.

Määräykset **silmien suojaamisesta** ovat kiristyneet viime vuosina tuntuvasti. Mukavuudesta silmien suojaaminen ei enää ole kiinni, sillä malleja on satoja sekä normaalinäköiselle että silmälasien käyttäjille.

Kevyempi tai raskaampi heijastimilla varustettu **suojaliivi- tai takki** on nykyisin yleinen näky jo kotipihallakin. Kirkas väri näkyy huonoissakin olosuhteissa ja voi olla parhaimmillaan todellinen hengenpelastaja.

Kengät ovat kehittyneet viime aikoina huimasti. Malleja on kevyistä sandaaleista aina paksuihin talvisaappaisiin. Yhteistä kaikille ovat kovitetut kärjet ja naulaanastumissuojat. Uusimmat mallit ovat metallittomia, staattisia sähköiskuja estäviä ja vedenkestäviä. Onpa olemassa jopa lämmitettäviä malleja paukkupakkasille.

Kuvauksen suojavaatetus: Skydda Suomi Oy.

sähköasentaja

Teksti Paavo Holi
Kuvat Sami Helenius

Kun myyntipäällikkö asettaa aamulla peilin edessä solmion suoraan ja it-ohjelmoija valitsee puhtaat merkkifarkut jalkaan, kiskoo perusduunari maanantaisin yleensä ylleen jonkinlaiset suojavaatteet.

Sähköasentajat ovat tehneet vuosikymmeniä töitä tutuissa sinisissä ”haalareissa”. Niiden malli on pysynyt pitkään samana, mutta materiaalit, kuosit ja käytettävyys ovat parantuneet vuosi vuodelta.

Sininen on vaihtunut mustaan ja jopa maastoväreihin tai peräti tyylikkääseen liituraitaan.

Vaatteet valitaan työn mukaan

Sähköalalla noudatettavat työehtosopimukset puhuvat suojavaatetuksesta yleensä varsin lyhyesti.

Sähköalan tes – energia – ICT – verkosto (002) sanoo, että työntekijälle annetaan tarvittaessa omaksi tai käyttöön asianmukaiset työkäsineet ja suojavaatetus, joista luetellaan esimerkkejä.

Uudessa sähköistysalan sopimuksessa (005 STTA) ei puolestaan ole erillistä tarveharkintaa. Siten työntekijälle on kyseisellä alalla jo lähtökohtaisesti annettava suojapuku, turvajalkineet, suojakypärä, kuulosuojaimet sekä suojalasit.

Suojapukuja annetaan vuodessa vähintään kahdet ja kenkiä yhdet. Suojalasit ovat tarvittaessa oman näkökyvyn mukaan hiotut. Paloturvallisuus sekä kylmät ja kosteat olosuhteet on otettava huomioon tarvittavilla lisävarusteilla.

Kypärä, kengät ja suojalasit

Käytännöt suojavaatteiden varsinaisessa hankinnassa vaihtelevat työpaikoittain. Joillakin yrityksillä on omalla logolla hankitut vaatteet, toiset taas ovat sopineet, että työntekijät voivat ostaa haluamansa sovituista liikkeistä. Pääasia on, että työntekijä saa asianmukaiset varusteet käyttöönsä.

Jos haalari on normaalitöissä enemmänkin käytännön sanelema asuste, niin kypärä, kengät ja suojalasit ovat tärkeitä työturvallisuuden kannalta. Useimmilla työmailla työturvallisuuden valvonta on kiristynyt siten, että ilman kypärää ja suojalaseja ei työmaa-alueelle ole edes satunnaisella vierailijalla mitään asiaa.

Palovaara ja kreosootti

Palovaarallisissa töissä (esimerkiksi valokaaren mahdollisuus) on omat varusteensa, jotka työnantajan on hankittava.

Sama pätee kreosoottitöihin, joissa kreosootin ihoireisiin ja syöpään altistavien ominaisuuksien vuoksi joudutaan aina vaihtamaan erilliset suojavaatteet ja hansikkaat.

Kreosoottityöstä on tehty erillinen oppaansa, jonka ohjeita on syytä noudattaa.

Oma lukunsa ovat korkealla työskenneltäessä vaadittavat erilaiset putoamissuojat ja turvavaljaat, jotka ovat muuttuneet aina vain helpommiksi käyttää.

Materiaalit kehittyvät

Sinihaalarinen ja -kypäräinen mies on useimmilla mielessä, kun he kuvailevat tyypillistä sähköasentajaa. Sininen on värinä pitänytkin pintansa työmailla, mutta haalarin muut ominaisuudet ovat nykyisin aivan jotakin muuta kuin vuosikymmeniä sitten.

Haalareiden toiminnallisuus ja muuntelumahdollisuus tekevät mahdolliseksi virittää työasusta omaa makua paremmin miellyttävän. Yksi parhaista ideoista lienee haalarin polvitaskuun sijoitettavat kovikkeet, jotka ovat säästäneet pari viimeistä asentajasukupolvea huonon työasennon mukanaan tuomilta hivuttavilta kulumilta.

Kun niin kenkien kuin päällysvaatteidenkin materiaalit ovat parantuneet entistä kestävimmiksi ja samalla vettä pitävinäkin kosteutta hengittäviksi, on sähköasentajan työvaatteiden käyttömukavuus noussut aivan uudelle tasolle. ◂

Suojavaatetus on hintansa väärti

Teksti Seija Penttilä
Kuvat Harri Virta

Sähköasentajien suojavarustus on huomattava menoerä varsinkin verkostoalan yrityksissä, mutta satsaus turvallisuuteen maksaa itsensä kyllä takaisin.

Huoltoteknikko **Kyösti Raiskio**, Vatajankosken Sähkö Oy:stä laskee, että suojahaalarit ja -takki maksavat yhteensä noin 300 euroa ja päälle tulevat vielä turvakengät, kypärät ja kintaat. Kun jokaisella noin 30 asentajalla on vähintään kaksi haalaria käytössä ja kesä- ja talvivaatetus ovat erikseen, niin siitä kasvaa jo hyvä pino vaatetusta.

Raskaissa töissä vaatteet vielä kuluvat nopeasti puhki, minkä vuoksi joka miehen vaatekerta on uusittava vuosittain. Kesähaalarit saattavat mennä vaihtoon kahdestikin kesässä. Niinpä monen yrityksen suojavaatebudjetti voi kasvaa kymmeniin tuhansiin euroihin vuodessa.

- Asentajien vaatekulutus on rajua, koska kiivetessä haalarit hinkkaantuvat pylvästä vasten ja ahtaisssa kaapelimontuissa vaatteet puolestaan repeentyvät ja kuraantuvat. Suojavaatteista ei meillä kuitenkaan tingitä, sanoo huoltoteknikko Raiskio.

Vaatteista jutellaan

Asentajia ei tarvitse juuri muistuttaa suojavaatteiden käytöstä; niiden merkitys turvallisuuden kannalta tiedetään. Poikkeus ovat kesän helteiset päivät, jolloin suojavaatetuksen hiostavuus tuntuu pahalta, mutta silloinkaan töitä ei tehdä pelkässä T-paidassa.

Vatajankosken Sähkössä suojavaatteista keskustellaan ja työntekijät voivat kertoa toivomukset vaatteiden valmistajalle. Kyösti Raiskio ei juuri valituksia kuule, vaikka työpaikkalla on monenkokoista ihmistä. Jos vaate ei jostain syystä istu päälle, yhtiön puolesta on ompelija käytettävissä. Usein kotonakin lyhennetään lahkeita.

Logo kertoo tekijästä

Tänä talvena Vatajankosken Sähkön asentajat liikkuvat neonoransseissa topatuissa suojavaatteissa. Alusvaatteena on tavallisesti oma kerrasto, jonka materiaalista yhtiö ei ole antanut ohjeita. Raiskio toteaa joidenkin olevan niin kuumaverisiä, että lyhythihainen paita riittää alla jopa parinkymmenen asteen pakkasessa.

Asentajan ja yhtiön kannalta firman logo haalareissa on tärkeä.

- Logosta tunnistaa, että töissä ei ole kuka tahansa, vaan juuri tämän sähköyhtiön edustaja, Raiskio täsmentää.

Huoltoteknikko Kyösti Raiskio muistaa vielä noin 30 vuoden takaisen suojavaatetuksen: yksinkertainen tummansininen puuvillahaalari. Talvella sen alle puettiin nallepuvun nimellä kulkeva karvainen välipuku.

Suojavaate näkyy kirkkaasti ja varjelee tulelta

Suojavaatteen kaksi erityisominaisuutta ovat näkyvyys sekä suoja tulelta ja kuumuudelta. Näkyvyys liittyy heijastimiin ja neonväreihin. Palosuojaus puolestaan varjelee tulen ja kuumuuden tuhoilta.

Palosuojaus voi olla vaatteen kuidussa tai vaate voi olla pintakäsitelty palosuoja-aineella. Pintakäsitellyn vaatteen palosuojaus kuluu vähitellen pois pesu pesulta. Vaate myös pehmenee ja tulee mukavammaksi käyttää, mutta suojaus kestää vain valmistajan ilmoittaman pesukertojen määrän.

Kestävämpi on kalliimpi

Jos vaatteessa kuidut ovat palosuojattuja, säilyy suojaus yhtä kauan kuin vaate on käyttökelpoinen. Tietenkin vain ehjä vaate suojaa. Kuitusuojatun vaatteen elinikä on siis tavallisesti pidempi, mutta se on myös noin 10-30 prosenttia pintakäsiteltyä kalliimpi.

Suojavaatteiden heikoin lenkki ovat usein muoviset vetoketjut. Valokaarivaaran vuoksi käytössä on kuitenkin muovi metallin sijaan.

Metsäretki asentajien kanssa

Varpaisjärveläinen Varpuke Oy räätälöi työturvallisuusasuja monille suomalaisille sähkö- ja energia-alan yrityksille.

Myynnistä vastaavan **Yrjö Ronkaisen** mukaan yhtiön edustajat keskustelevat enemmän asentajien ja esimiesten kanssa kuin ostopäätösten tekijöiden.

- Asentajien mukana lähdetään vaikka metsään, jotta suojavaatetukseen löydetään yhteinen linja.

Riskit tarkasteluun

Ronkainen kehottaa yrityksiä aika ajoin käymään keskustelua siitä, milloin työnkuvaan voivat kuulua palosuojatut vaatteet.

Tavallinen työvaatetus saattaa joissain tilanteissa vaihtua suojavaatteisiin, kun keskusteluissa ensin arvioidaan riskejä ja arvioidaan riittävän suojavaatetuksen merkitystä.

Ronkainen muistuttaa, että hyvä suojavaatetus on yksi tapa lisätä hyvinvointia töissä ja nostaa myös työn tuottavuutta.

Vanhan vaatteen **suojaavuus epävarma**

Teksti Seija Penttilä
Kuva Sami Helenius

Palosuojatusta polyesterista valmistettu vaate ei sovellu sähkömiehen suojavaatteeksi, jos työssä on valokaarivaara. Varsinkin 1990-luvun alussa polyesterista tuli suosittu työvaatteiden materiaali ja erinomaisen kestävyytensä ansiosta samat vaatteet saattavat olla edelleen käytössä.

Vanhakin polyesterikankainen asu on käypä työvaatteena, mutta se ei kelpaa suojavaatteeksi, koska palosuojavaatimukset eivät täyty. Syttyessään palosuojattu polyesteri ei jatka palamista vaan sulaa. Sulaminen puolestaan sytyttää alemmat vaatekerrokset.

Tiimipäällikkö **Helena Mäkinen** Työterveyslaitokselta arvelee, että toistakymmentä vuotta vanhoissa polyesterisissa työvaatteissa ei luultavimmin edes ole palosuojauksesta kertovaa liekkimerkintää. Ainakaan niissä ei ole nykyisin suojavaatteilta vaadittavaa CE-merkintää.

Ruotsi vaatii valokaaritestauksen

Palovaarallisiin töihin suojavaatteet valmistetaan usein sekoitekankaista, jotka ovat palosuojatun puuvillan ja polyesterin tai polyamidin yhdistelmiä. Vaatteet voidaan myös valmistaa tekokuitu aramidin sekoitteista muiden kuitujen kanssa.

Ruotsissa vaaditaan, että valokaarivaarallisia sähkötöitä saa tehdä vain valokaaritestatuissa suojavaatteissa Meillä sen sijaan riittää, että vaate on kuumansuojavaatteen säännösten mukainen. Mäkisen mukaan tämä ei välttämättä tarkoita vaatteen huonompaa suojaa edes valokaaritapauksessa, mutta Ruotsissa edellytetään vaativampaa testausta.

Eroa testauksissa on esimerkiksi siinä, että kuumansuojavaatteet on testattu vain materiaalin osalta. Varsinaisissa valokaaritesteissä puolestaan testataan koko vaatemalli. Valokaaritestissä otetaan huomioon muun muassa vetoketjut ja muut kiinnittimet, joiden täytyy olla hätätilanteessa nopeasti avattavissa.

Pää ja kädet alttiita vammoille

Mäkinen huomauttaa, että sähkötöissä vaarana olevissa valokaarionnettomuuksissa vahingoittuvat usein kädet ja pää, sillä vartalo on kuitenkin jollain tavalla suojattu.

Mäkinen on tutkinut erityisesti vuosina 1994-2007 sattuneita valokaarionnettomuuksia. Niissä vain noin puolet vammoja saaneista työntekijöistä oli ylipäätään käyttänyt palosuojattuja vaatteita.

Vakavat turmat vähentyneet

Valokaarionnettomuuksien määrä on selvästi vähenemään päin, mutta vielä vuosina 1994-2007 valokaari oli yleisin vakavaan palovammaan johtanut työtapaturman syy. Muita syitä olivat kuuma kemikaali ja sula metalli.

Mäkinen arvioi, että hyvän tekniikan lisäksi myös oikeanlaiset suojavaatteet ovat edesauttaneet vakavien tapaturmien vähenemistä.

Taitekohta oli vuosi 1986, jolloin määrättiin, että valokaarivaarallisissa töissä ei saa käyttää herkästi syttyviä materiaaleja. Vuoden 1987 jälkeen on sattunut vain yksi kuolemaan johtanut valokaariturma.

Valokaari on tosi jysäys

Työterveyslaitos ostaa nykyisin Saksasta alihankintana erilaisten materiaalien valokaaritestit.

Helena Mäkinen muistaa vieläkin noin kymmenen vuoden takaiset tutkimustestit Vaasan ABB:llä, missä kehitettiin testausmenetelmää ja tutkittiin erilaisten materiaalien soveltuvutta valokaarivaarallisiin töihin. Tutkijoille mittaukset kertoivat kouriintuntuvasti, millainen jysäys valokaari todella on.

-Ne olivat tutkijoillekin hyödyllisiä tilanteita, mutta nyt yksittäisten materiaalien ja vaatemallien testit tulisivat Suomessa liian kalliiksi.

Vaarallisissa töissä tulisi käyttää suojakäsineitä ja visiiriä.

Haalarin olkaimia pitää säätää

Kaikki sähköasentajat ei pidä suojavaatteita liian epämukavina, mutta kömpelöitä ne ovat varsinkin uusina. Kömpelyyden kuitenkin kestää, kun tietää sen johtuvan palosuojauksesta.

Henkilökohtaiset mieltymykset vaihtelevat, mutta säädettävä haalarimalli käy useimmille. Pitkä- ja lyhytselkäisille sopivat erilaiset olkaimet.

Jos olkaimet joutuu ompeluttamaan itselle sopiviksi, ei ole mahdollisuutta pidentää niitä silloin, kun joutuu pukemaan esimerkiksi villapaidan alle.

Heikot vetoketjut harmittavat

Varsinkin verkostoasentajat tekevät työtä niin rankoissa olosuhteissa, "välillä maakuopassa ja välillä metsurina", että vaatteet voisi pestä useamminkin kuin kerran viikossa. Raskaissa töissä arvostetaan myös housuissa taskuja polvisuojille. Sellaiset löytyvät vanhemmista suojavaatteista.

Talvisten suojavaatteiden vanu kuluu monien pesukertojen jälkeen ja niistä tulee välikausivaatteita.

Muoviset ja helposti rikkoutuvat vetoketjut saavat useimmilta moitteita. Jatkuvaa kovaa käyttöä ja pesua kestämään joutuvissa vaatteissa myös heijastimet kärsivät.

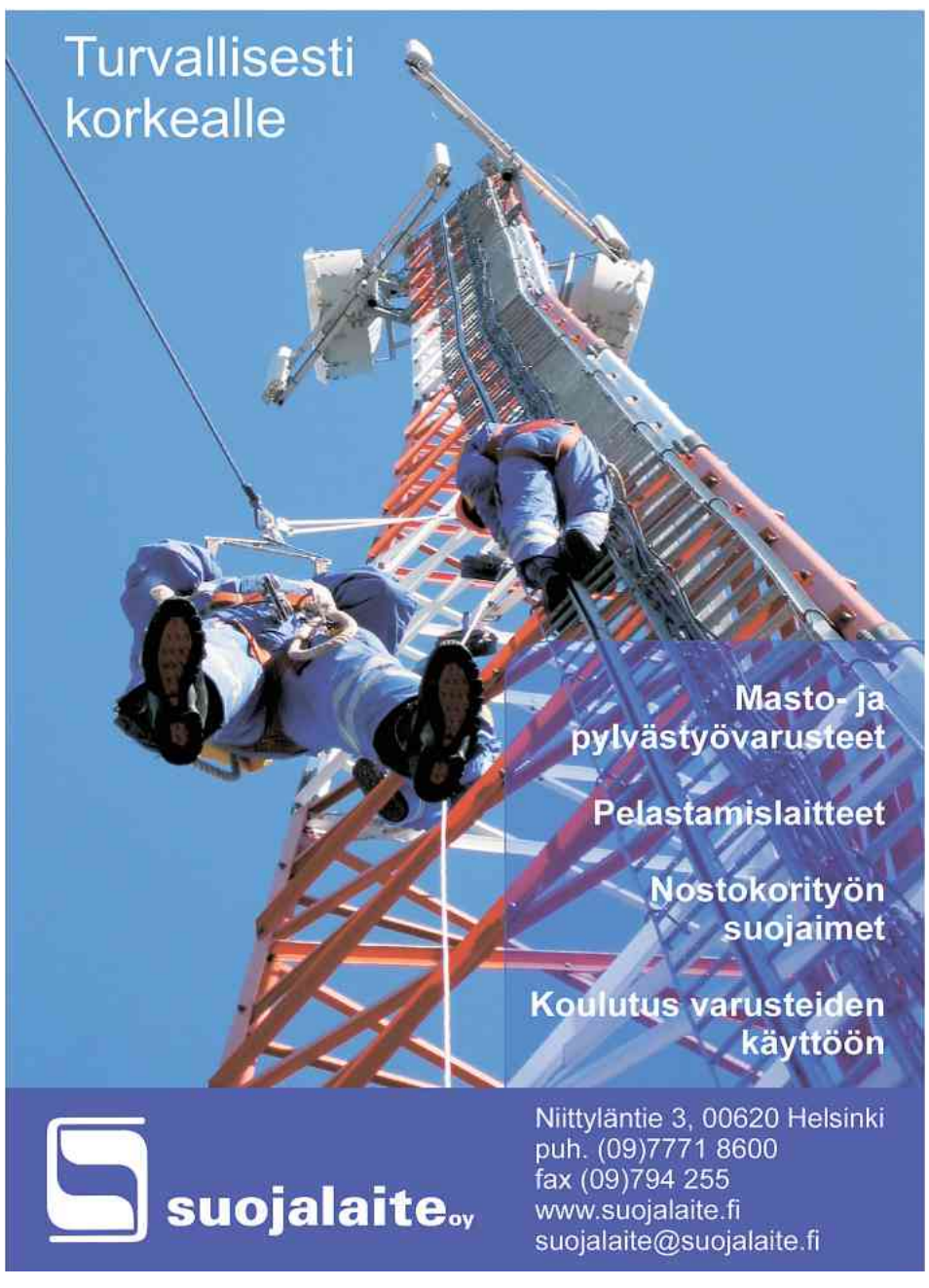

Draka

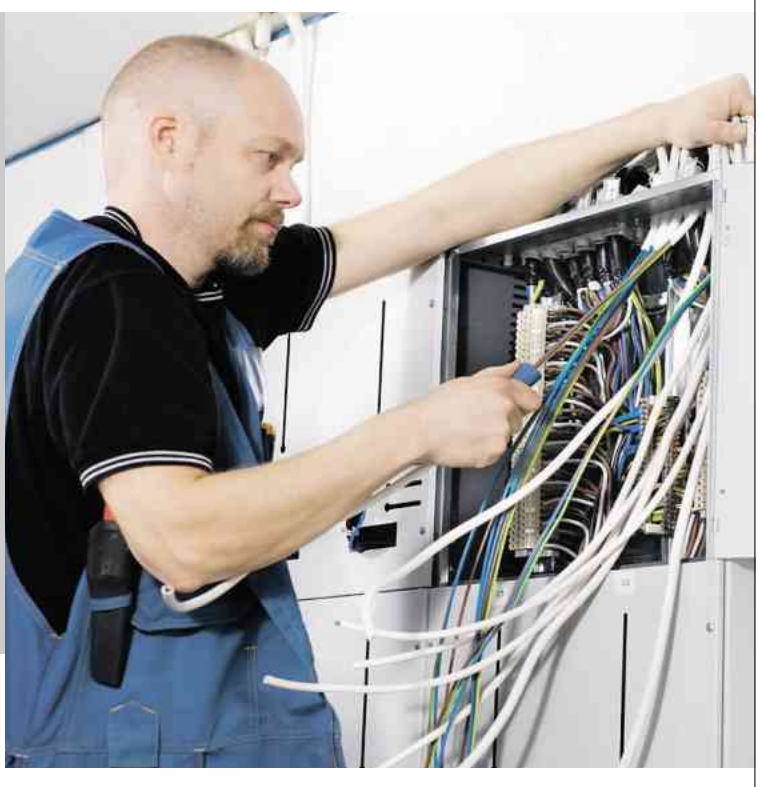

Hänellä on taipuisa ja luotettava kumppani.

Drakan notkea MMJ-kaapeli taipuu ja liukuu nätisti hankalaankin paikkaan. Työ sujuu nopeammin ja mukavammin. Asentamista helpottaa myös kaapelin kuorittavuus: kaikki vaipan kerrokset lähtevät kertanykäisyllä.

Luotettava Drakan MMJ-asennuskaapeli on testattu ja täyttää standardin vaatimukset ympäristöä unohtamatta.

Asbesti edelleen ongelma

Riitta Kallio

Asbestin käyttö kiellettiin Pohjoismaissa yli 20 vuotta sitten. Siitä huolimatta asbesti on edelleen rakennusalalla vakava ongelma.

Asbestille altistuneita on Suomessa yli 50 000. Vieläkin monet rakennustyöntekijät ovat vaarassa altistua saneerauskohteiden puutteellisen asbestikartoituksen vuoksi. Harva myöskään tietää, miten tulisi toimia, jos törmää työssään asbestiin.

Asbestin vaaroja esiin nostanut pohjoismainen toimintaviikko huipentui Suomen osalta asbesti-iltapäivän tilaisuuteen, joka järjestettiin 3.11. Kouvola-talossa.

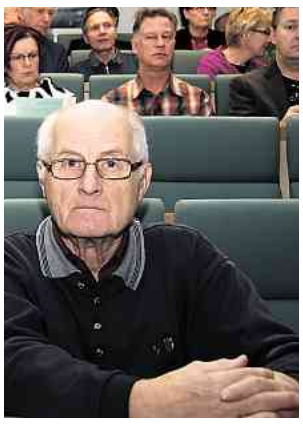

Asbestille altistunut Erkki Terävä oli yksi tilaisuuden kiinnostuneista kuulijoista.

Hengitysliitto Helin, SAL:n ja liittojen yhteistyönä järjestetyssä tilaisuudessa keskityttiin asbestin aiheuttamiin ammattitauteihin, kuntoutusmahdollisuuksiin sekä työsuojelun tärkeyteen.

Purkutöissä puutteita

Asbesti-iltapäivässä puhunut Sähköliiton vastaava työympäristöasiamies **Veijo Korhonen** tietää, että asbestia löytyy edelleen monista rakennuksista ja aineen turvallisessa purkamisessa löytyy puutteita.

- Tarkastamattomia asbestipurkutöitä voidaan tehdä hätäisesti ja ilman asianmukaista suojautumista. Tämä on erittäin valitettavaa. Työsuojeluviranomaisten pitäisi puuttua välittömästi laittomiin asbestipurkutöihin. Tehokas valvonta vaatisi kuitenkin lisää resursseja.

Korhonen muistuttaa, että asbestille altistumisen ja sen seurauksena syntyvien sairauksien toteamisen välillä on pitkä viive, jopa 10-40 vuotta. Siitä johtuen monet asbestisairaudet tulevat usein esille vasta työelämän päättymisen jälkeen.

Sähköalallakin altistuneita

Kouvolan tilaisuudessa oli mukana muutamia sähköalan ammattilaisia, joista yksi oli työelämästä vuonna 2003 eläkkeelle siirtynyt **Erkki Terävä**.

- Mussalon voimalaitoksen työsuojeluvaltuutettuna tiesin jotain asbestin vaaroista, kun pomo aikoinaan laittoi poraamaan läpivientejä paikassa, joka oli täynnä asbestia. Paperisella hengitysuojaimella varustautuneena sitä pölisteltiin silloin, Terävä muistelee oikeusjutuksi päätynyttä vaarallista työrupeamaansa ja miettii, onko rinnassa tuntuva kipu nyt sitä itseään, asbestin aiheuttamaa plakkia keuhkoissa.

Työterveyslääkäri **Jarmo Rantonen** muistuttaa, että työssä oleville asbestialtistuneille tehdään tarkastuksia kolmen vuoden välein. Työelämän päätyttyä jokaisen on itse huolehdittava tarkistuksista, lääkärikäynneistä ja keuhkorönttgenkuvauksista. Rantonen suosittelee tupakoinnin lopettamista erityisesti kaikille asbestialtistuneille, sillä altistuneen tupakointi lisää keuhkosyöpään sairastumisriskiä 50-kertaiseksi.

Työterveyslääkäri Jarmo Rantonen muistutti, että varsinkin purkutöissä voi edelleen altistua asbestille. Seuraukset saattavat näkyä vasta vuosikymmenten päästä.

Jos epäilet altistuneesi asbestille, ota yhteyttä työterveyshuoltoon. Lisätietoja saa Hengitysliitto Helin oppaasta Vaarallinen asbesti tai verkosta osoitteesta www.heli.fi/asbestisairaudet

Sähköalojen ammattiliiton jäsen, käytä jäsenetusi!

Tiesitkö, että tilatessasi työväenlehden sinulla on ammattiliiton jäsenenä mahdollisuus saada lehtietu? Sähköalojen ammattiliitto ry myöntää lehtiedun ohessa olevien lehtien tilauksiin, lisäksi useat ammattiosastot myöntävät osastokohtaisen lehtiedun.

Lehtietuja voit käyttää säästötilaukseen ja vähintään 12 kuukauden määräaikaistilaukseen. Yhteen tilaukseen voi liittää kaikkien samassa taloudessa asuvien perheenjäsenten lehtiedut.

Soita liittosi jäsenneuvontaan ja kysy lehtieduista lisää.

Sd-lehdet:

Keski-Suomen VIIKKO
Sanomalehti POHJOLAN TYÖ
UUSI AIKA
UUTISPÄIVÄ DEMARI
VIIKKO ETEENPÄIN
VIIKKO Häme
VIIKKO Pohjois-Karjala
VIIKKO Vapaus

Vasemmistoliiton lehdet:

Kansan Uutiset
Kansan Uutiset VIIKKOLEHTI
KANSAN TAHTO
Ny Tid
SATAKUNNAN TYÖ

Työväenlehdillä on oma näkökulma!

PORI

Tarvitsemme osaajia töihin Porin kaupungille! Porin kaupunki on merkittävä työnantaja. Noin 7200 työntekijäämme toimivat tehtävissä, jotka vaativat monialaista ammattitaitoa ja osaamista.

Haettavana:

Sähköasentaja

Porin Vesi, toistaiseksi voimassa oleva työsuhde

Porin Veden laitosyksikköön kuuluvat vedenottamot, vedenpuhdistuslaitokset, vesitornit, vesisäiliöt sekä jätevedenpuhdistamot. Sähköasentajan tehtäviin kuuluvat laitosyksikön käyttöön, kunnossapitoon ja kehittämiseen liittyvät sähköasennustyöt sekä toimiminen sähköturvallisuuslain mukaisesti sähkötöiden johtajana koko Porin Veden osalta.

Kelpoisuusvaatimuksena tehtävään on sähköasentajan koulutus sekä sähköturvallisuuslaissa edellytetty sähkötöiden johtamisen pätevyys tai valmius hankkia se suhteellisen nopeasti. Kokemus itsenäisestä työskentelystä luetaan eduksi. Palkkaus TTES:n mukainen. Työaika 38,25 h/vk. Lisätietoja antaa Hannu Ruohomaa, p. 044 701 2580 tai Merita Katiskalahti, p. 044 701 9441 tai etunimi.sukunimi@pori.fi.

Hakemuksiin liitetään henkilötietotuloste tai ansioluettelo (CV) sekä kelpoisuuden osoittavat todistukset. Valitun on toimitettava hyväksyttävä lääkärintodistus terveydentilastaan 30 päivän kuluessa valintapäätöksen tiedoksi saamisesta. Hakemukset toimitetaan osoitteella Porin Vesi, PL 5, 28101 Pori. Hakuaika päättyy 7.12.2010 klo 16.15.

Pori on turvallisen ja viihtyisän elinympäristön kaupunki, jonka monipuoliset palvelut mahdollistavat kaikenikäisten aktiivisen ja hyvän elämän.

rekry. PORI

3.11.2010 Porin kaupunki, Henkilöstöpalvelut

Metalli-/sähköalan työnjohtajakoulutus (rakennusala)

Kartoitusjakso on 10.1. – 14.1.2011
Koulutus toteutetaan 27.1. – 18.8.2011

Vahvista osaamistasi esimiestyössä, toiminnan suunnittelussa sekä kannattavuuden hallinnassa metalli-/ sähkö-/ rakennusalalla!

Koulutuksen yhteydessä on mahdollisuus suorittaa tekniikan erikoisammattitutkinto tai sen osia. Tutkinnon suorittaminen edellyttää soveltuvaa ammatillista koulutusta tai työelämässä saavutettuja vastaavia taitoja (vähintään viiden vuoden työkokemus) sekä mahdollisuutta tutkintosuorituksiin aidoissa työnjohtajan tehtävissä. Koulutukseen sisältyy työssäoppimisjakso.

Koulutus on tarkoitettu työnjohdollisissa esimiestehtävissä työskenteleville tai esimiestyöhön pyrkiville lomautetuille, lomautusuhan alaisille tai työttömille henkilöille.

Koulutuksen järjestäjä:
Amiedu, Valimotie 8, Helsinki (Pitäjänmäki).

Haku päättyy 17.12.2010. Koulutuksen numero on 626260. Koulutukseen haetaan osoitteessa www.mol.fi. Tietoja työvoimakoulutuksista ja koulutuksen aikaisista etuuksista saa puhelinnumerosta 010 19 4901 tai koulutusneuvonta@te-toimisto.fi.

Lisätietoja koulutuksesta:
Kouluttajat Heikki Mäkeläinen
puh. 020 7461 370 ja
Veli Wallenius puh. 020 7461 517.

Työvoimakoulutus

amiedu

Sähköalojen ammattiliitto ry (Sähköliitto) on yli 31 000 jäsenen ammattiliitto, jonka jäsenet toimivat sähköaloilla ja niihin läheisesti liittyvissä ammateissa. Liiton kolme pääsektoria ovat energia – ICT – verkostoala, talotekniikka- ja sähköistysala sekä teollisuusalat. Sähköliiton keskustoimisto sijaitsee Tampereen ydinkeskustassa.

Haemme palvelukseemme Tampereelle teollisuus- ja erityisalojen

TYÖEHTOASIAMIESTÄ

Työehtoasiamiehen tehtävänä on hoitaa teollisuus- ja erityisalojen työehtosopimustoimintaa, osallistua tes-neuvotteluihin ja antaa tes-neuvontaa. Lisäksi tehtävään sisältyvät alan kehittämiseen kuuluva kouluttaminen sekä viranomaisyhteydet.

Odotamme hakijalta kokemusta edellä mainituilta vastuualueilta, organisointikykyä ja matkustamishalukkuutta sekä tehtävään soveltuvaa koulutusta. Eduksi laskemme hyvän kielitaidon sekä ammattiyhdistysliikkeen ja työmarkkinatoiminnan tuntemisen.

Tarjoamme kiinnostavan, itsenäisen ja monipuolisen työn, josta maksetaan SAK:n toimitsijoiden työehtosopimuksen mukainen palkka työsuhde-etuineen.

Vapaamuotoiset hakemukset, joita ei palauteta, tulee toimittaa 1.12.2010 klo 15.30 mennessä osoitteella:
Sähköliitto, sektoripäällikkö Sauli Väntti,
PL 747, 33101 Tampere.
Kuoreen merkintä "Työehtoasiamies"
tai sähköpostilla sauli.vantti@sahkoliitto.fi

Lisätietoja tehtävästä antavat
puheenjohtaja Martti Alakoski, puh. 050 61 188,
liittosihteeri Timo Punkki, puh. 050 68 297 ja
sektoripäällikkö Sauli Väntti, puh. 050 528 7044.

www.sahkoliitto.fi

Syysristikon ratkaisu

Oikein vastanneiden kesken arvotun yllätyspalkinnon voitti **Reijo Luomanperä**, Leppäkaarre. Palkinto on postitettu voittajalle. Onnea!

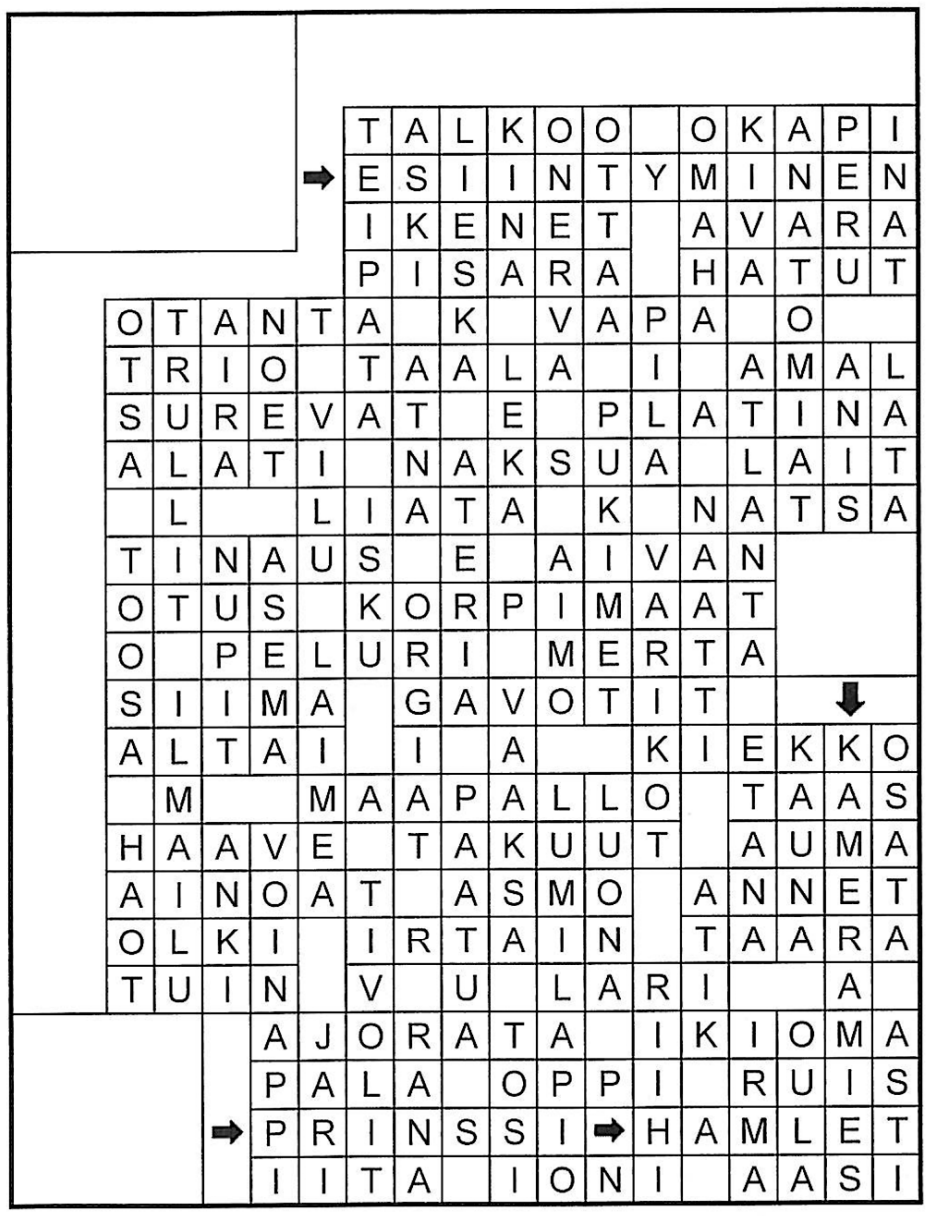

www.sahkoliitto.fi

Lehtietu 2011

Sähköliitto myöntää jäsenilleen SAK:n suosituksen mukaista lehtietua. Lehtietu on 24 euroa vähintään 5 kertaa viikossa paperi- tai nettiversiona ilmestyville palkansaajalehdille, 18 euroa 2 – 3 kertaa viikossa paperi- tai nettiversiona ilmestyville palkansaajalehdille sekä 12 euroa kerran viikossa paperi- tai nettiversiona ilmestyville palkansaajalehdille. Lehtietu koskee vuositilauksia.

Ilmoita tilausta tehdessäsi, että olet Sähköliiton jäsen. Lehti vähentää tilauslaskusi loppusummasta lehtiedun määrän ja laskuttaa sen suoraan Sähköliitolta.

Palkansaajalehdet ovat: Uutispäivä Demari, Kansan Uutiset Viikkolehti, Uusi Aika, Satakunnan Työ, Pohjolan Työ, Kansan Tahto, Viikko Eteenpäin, Keski-Suomen Viikko, Viikko Pohjois-Karjala, Viikko Häme, Viikko Vapaus, Tiedonantaja, Arbetarbladet ja Ny Tid.

Esittelemme nyt maailman ensimmäisen todella joustavan pihtimittarin: iFlex™ lenkkivirtapihdillä varustetun Fluke 376:n.

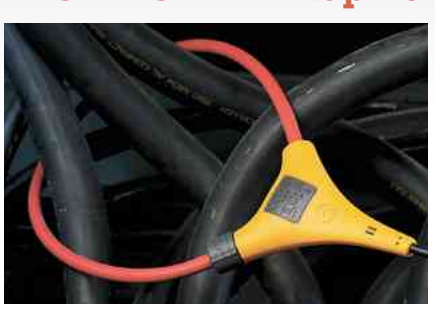

Innovatiivinen taipuisa virtapihti
iFlex –lenkkivirtapihti lisää näytön lukemisen joustavuutta. Soveltuu myös suurten johtimien mittaukseen. Helpottaa pääsyä vaikeasti tavoitettaviin johtimiin.

Korkein mahdollinen turvaluokitus
CAT IV 600 V, CAT III 1000 V -turvaluokitus.

Luotettavat lukemat
Integroitu alipäästösuodatin ja huipputason signaalinkäsittely mahdollistavat käytön häiriöllisissä sähköympäristöissä.

Patentoitu käynnistysvirran mittaustekniikka
Suodattaa kohinan pois, mittaa käynnistysvirran.

Ergonominen muotoilu
Pihtimittaria voi käyttää henkilösuojainten kanssa. Suuri ja selkeä taustavalaistu näyttö.

Laajennetut mittaustoiminnot
- Virran mittaus jopa 2500 A AC / 1000 A DC
- AC- ja DC-jännitemittaus 1000 V, mV-mittausalue muiden lisävarusteiden liittämistä varten
- Kapasitanssi, resistanssi 60 kΩ:iin asti ja paljon muuta.

iFlex-lenkkivirtapihdillä varustettu Fluke 376: Kaikki on nyt ulottuvillasi.

Löydät koko innovatiivisen Fluke -pihtimittarivalikoiman osoitteesta
www.fluke.fi/clamps
☎ 0800 111 862

FLUKE®

©2010 Fluke Corporation. Specifications subject to change without notice. Ad 3835898A

Pentti Leskinen 60 vuotta

Sukujuhlat Rhodoksella

Riitta Kallio

- Meillä oli samalla reissulla viidet juhlat, laskee 15. lokakuuta 60 vuotta täyttänyt sähköasentaja **Pentti Leskinen**, joka pakeni merkkipäiväänsä perheineen, vävyineen ja lastenlapsineen Torniosta Rhodokselle.

Sähköliiton hallituksen jäsen ja talotekniikan johtokunnan asiantunteva puheenjohtaja Leskinen tunnetaan hyvistä jutuistaan, mutta Rhodoksen reissulla tosiaan juhlittiin isäpapan synttäreiden lisäksi nuorimman tyttären kihlajaisia ja kolmen lastenlapsen syntymäpäiviä ”ikään kuin suomalaisessa kesäsäässä”.

Lemminkäinen kiinteistötekniikka Oy:ssä, Kemin ja Tornion seudulla työskentelevä Leskinen laskeskelee myös, että viime aikoina hänen luottamustoimet ovat vieneet jo liki kolmanneksen työpäivistä.

- Nythän on ollut poikkeuksellisen pitkä tes-neuvottelukierros. Talotekniikan neuvottelupäiviä kertyi yli 40, sillä lähtötilanne oli todella vaikea, kun vastassa oli kaksi kilpailevaa työnantajaliittoa. Työnantajan toiveiden tynnyri vaikutti myös aivan pohjattomalta, joten olen aivan tyytyväinen, kun sopimus yleensä saatiin aikaiseksi, Leskinen huokaa.

Rajan pinnassa

Aivan Ruotsin rajalla, Torniojoen suulla omakotitalossa asuva Pentti Leskinen tekee mielellään yhteistyötä naapurimaan sähköasentajien kanssa, varsinkin jos keskusteluja käydään ”meän kielellä”. Sen sijaan hän ei varauksettomasti hyväksy ulkomaista työvoimaa, joka vie kotimaan ammattimiehiltä työpaikat.

- Harmittaa, kun halpatyöntekijät tekevät työt, vaikka kotimaan ammattimiehet saattavat olla työttömänä. Polkuhinnoilla kilpailu on lyhytnäköistä toimintaa ja kansantaloudellisesti järjetöntä. Harmaa talous nävertää kotimaista työtä. Toivottavasti tämä uudempi sopimuskumppani STTA ottaa ongelman hoitamisen tosissaan. Pystymme yhdessä tekemään sopimusalasta terveemmän. Laskelmien mukaan valtio menettää vuosittain noin viisi miljardia euroa verotuloja, Leskinen pohtii ja kantaa huolta erityisesti nuorisotyöttömyydestä.

- Jos nuoret eivät saa alansa töitä, ammattikoulutus menee hukkaan ja opitut taidot rapistuvat. Työharjoitteluun tulevien nuorten pitää myös saada tehdä ammattinsa mukaista työtä. Monesti työssä oppijat saatetaan laittaa siivoamaan tai muihin vaatimattomampiin hommiin.

Rakentaminen harrastuksena

Rovaniemellä syntynyt Pentti Leskinen palailee aina välillä juurilleen, sillä miehen vapaa-ajan viettoon kuuluu perintötalon remonttiprojekti, joka on kestänyt jo pari vuotta.

Leskinen ehätti nuorena sähköasentajana asua puolitoista vuotta Lahdessa, mutta armeijan jälkeen hän palasi Rovaniemelle. Vuodesta 1973 aika on kulunut Torniojokivarressa. Leskinen työskenteli Hankkijalla, vaikkakin firma vaihtoi nimeään monta kertaa. Vuonna 1992 tapahtuneen konkurssin aikaan työnantajan nimi oli Hantec. Sen jälkeen työnantaja oli Tekmanni Oy, joka viime keväänä liikkeen luovutuksen kautta muuttui Lemminkäinen Kiinteistötekniikaksi. Leskisen asentajauran isoimpia ja vaativampia kohteita ovat olleet paikallisten tehtaiden laajennuksien ja saneerauksien sekä sairaaloiden ja koulurakennuksien sähköasennustyöt. ◂

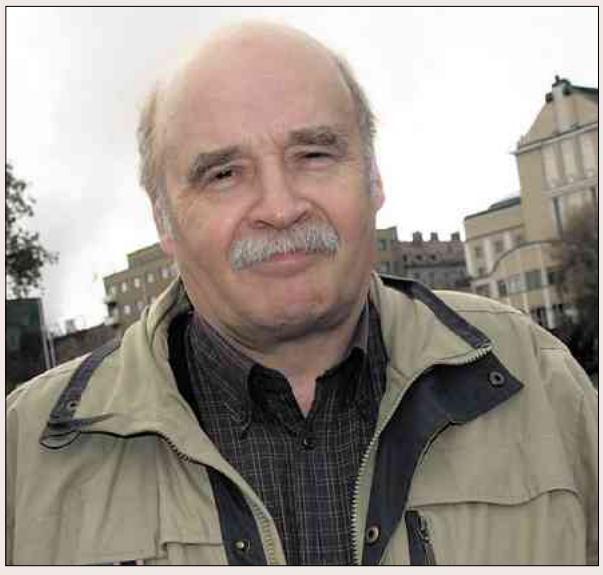

Luottamustoimet tuovat torniolaisen Pentti Leskisen usein Tammerkosken kupeeseen. Oman työpaikkansa pääluottamusmies hän on ollut vuodesta 1981 lähtien ja ammattiosastonsa puheenjohtajana myös pitkään.

Normaalia työaikaa tekee entistä harvempi

Määräaikainen työ aiheuttaa stressiä

osa-aikaiset haluaisivat kokoaikaista työtä

UP/Mika Peltonen

Normaali 35-40-tuntinen työviikko on hapertunut reunoiltaan sekä lyhyempiin että pitempiin työaikoihin. Myös määräaikaiset työsuhteet ovat lisääntyneet.

Määräaikaisella työsuhteella saattaa Suomen Akatemian tutkijan **Saija Maunon** mukaan olla negatiivisia vaikutuksia työntekijöiden hyvinvointiin ja terveyteen.

- Määräaikaisuus on merkittävä alityöllisyyden muoto. Se on työntekijälle myös stressitekijä ja heikentää työhyvinvointia, sillä se aiheuttaa epävarmuutta.

Suomessa määräaikaisuus on yleistä. Yli 300 000 suomalaista työskentelee määräaikaisissa työsuhteissa.

Akatemian tutkimuksen mukaan määräaikaisten työhyvinvointiin vaikuttavat työolot, työn laatu ja arvostus, usko omaan työllistymiseen sekä motiivi tehdä työtä määräaikaisena.

Vaikutusmahdollisuudet puuttuvat

Saija Maunon mukaan määräaikaiset ovat monissa käytännön asioissa altavastaajia vakituisiin työntekijöihin verrattuna. Heidän työhyvinvointiinsa ei kiinnitetä huomiota samalla tavalla kuin vakituisten työntekijöiden kohdalla.

- Määräaikaisia työntekijöitä pidetään valitettavan usein reunatyövoimana. He eivät saa samanlaisia työsuhde-etuja kuin vakituiset työntekijät ja vaikutusmahdollisuudet työpaikan päätöksentekoon ovat muita heikommat.

Mauno heittää pallon työnantajille ja haastaa heidät kohtelemaan määräaikaisia työntekijöitä samalla tavalla kuin vakituisiakin.

- Työpaikkojen tasa-arvosuunnitelmiin pitäisi sisällyttää myös erilaisilla sopimuksilla työskentelevät työntekijät.

Työelämä muuttuu

Tilastokeskuksen kehittämispäällikkö **Päivi Keinäsen** mukaan työajat ovat muuttuneet, koska työn kysyntä on alkanut vaihdella suuresti.

Parikymmentä vuotta sitten työnantajat halusivat mahdollisuuksia väljempiin työaikoihin nimenomaan teollisuudessa. Sillä tavoin tuotanto voitiin sopeuttaa paremmin kysynnän vaihteluihin ja kuormitushuippuihin. Tuolloin 40 prosenttia palkansaajista työskenteli teollisuudessa.

Palveluyhteiskunnan mukanaan tuomat muutokset ovat Keinäsen mukaan vaikuttaneet työaikoihin vieläkin enemmän. Tällä hetkellä jo kolme neljästä palkansaajasta työskentelee palvelualoilla, joilla lyhyet työajat ovat tyypillisiä.

Osa-aikatyössä tuntimäärät vaihtelevat aloittain paljonkin. Parissakymmenessä vuodessa lyhyttä (1-34 tuntia) työviikkoa tekevien osuus on lähes kaksinkertaistunut.

Keskimääräistä lyhyempää työviikkoa tekevien osuus on lisääntynyt 123 000 hengellä samalla, kun palkansaajien määrä on kasvanut 93 000:lla.

Lyhyt työaika ei ole aina oma valinta. Joka neljäs osa-aikatyötä tekevistä haluaisi mieluummin kokoaikatyötä. Tilanne on kuitenkin parempi kuin vielä muutama vuosi sitten. Silloin kolmasosa palkansaajista ei saanut haluamaansa kokoaikatyötä.

Ylemmillä pitkät päivät

Vuonna 2008 kolmella neljästä palkansaajasta oli normaali 35–40-tuntinen työviikko. Normaali työviikko on yleisin työntekijöillä. Alemmilla toimihenkilöillä lyhyet työviikot ovat yleisempiä kuin muilla palkansaajilla.

Ylemmät toimihenkilöt poikkeavat muista palkansaajista tekemällä säännöllisesti keskimääräistä pitempää työaikaa. Keinäsen tutkimuksessa syyksi tähän arvioidaan tietotyön lisääntyminen.

Ylemmistä lähes kahdella viidestä työviikko on yli 41 tuntia.

- Noin seitsemällä prosentilla työviikko on 45-49 tuntia ja neljällä prosentilla yli 50 tuntia, Keinänen toteaa.

Ylitöitä ilman palkkaa

Kun työt kasautuvat, aikataulut ovat tiukkoja ja asiakkaat vaativat, palkansaajat joustavat ja työpäivät venyvät pitkiksi.

Parin viime vuoden aikana ylitöiden tekeminen on lisääntynyt nopeasti. Palkaton ylityö on Keinäsen mukaan yleisempää kuin palkallinen.

- Erityisesti vuonna 2008 ylityötä tekevien määrä lisääntyi huomattavasti. Talouskasvun epävarmuuden oloissa henkilökuntaa ei haluttu lisätä, joten tarvittaessa turvauduttiin ylitöihin, Keinänen kertoo. ◂

statiivi

HURRICANE

Hurricane XL S3
49-**52043-303**-OPM
39-47 EN ISO 20345: S3
Komposiittikärki

TEHTY SUOMESSA • MADE IN FINLAND

Thinsulate 3M

Sievi Hurricane XL S3 on uusi, tyylikäs ja lämmin talvikenkä vaativiin olosuhteisiin. Metalliton komposiittivarvassuoja XL-laajuudessa sekä metallinen naulaanastumissuoja pitävät jalkasi turvassa.

Kengän päällinen on yhdistelmä vettähylkivää, kestävää tekstiiliä sekä polyuretaanipinnoitettua nahkaa. Heijastava tehostemateriaali saappaan varressa lisää turvallisuutta. Kengässä on miellyttävä ja lämmin vuori, joka pitää jalat lämpiminä. Lisäeristeenä on lisäksi Thinsulate-vuori.

Thermo Alu -lämpöpohjallinen täydentää tehokkaasti kengän lämpöominaisuuksia. Kengän pohjamateriaalina on pitävä Sievi FlexStep -polyuretaanipohja.

Sievi 2010 mallistosta löydät myös monia muita lämpimiä vaihtoehtoja vaativiin ja kylmiin olosuhteisiin. Tutustu lähemmin valikoimaan kotisivuillamme www.sievi.com

Solid S2
45-**52272-142**-OPM
35-38 EN ISO 20345: S2

Solid XL S2
47-**52272-103**-OPM
39-47 EN ISO 20345: S2

Solid Lady S3
45-**52271-342**-OPM
35-38 EN ISO 20345: S3

Hot S2
45-**52290-142**-OPM
35-38 EN ISO 20345: S2
Lämmin vuori

Hot XL S2HRO
47-**52490-163**-OPM
39-47 EN ISO 20345: S2 HRO
Aito lammasturkisvuori

Hot XL S3HRO
47-**52489-363**-OPM
39-47 EN ISO 20345: S3 HRO
Aito lammasturkisvuori

Solid XL+ S3
47-**52271-353**-OPM
39-47 EN ISO 20345: S3

Alaska Thermo XL S3HRO
47-**52421-363**-08M
39-47 EN ISO 20345: S3 HRO
Aito lammasturkisvuori

Sievi

Pohjois-Euroopan johtava turva- ja ammattijalkinevalmistaja

Sievin Jalkine Oy Korhosenkatu 24 85310 SIEVI AS.
Puh. 08-488 11 Fax 08-488 1200 info@sievi.com
www.sievi.com

Työttömyyskassa TIEDOTTAA

Työttömyyskassan palveluajat
Puhelintiedustelut arkisin
klo 9.00 – 11.00, puh. 03 252 0300

Hakemusten postitusosoite
Sähköalojen työttömyyskassa
PL 774, 33101 TAMPERE

Usein kysyttyjä kysymyksiä

Paiskin kesällä yhteen putkeen pari kuukautta töitä. Kun työ päättyi syyskuun viimeinen päivä, lähetin heti kassaan päivärahahakemuksen. Kassasta sain kirjeen, ettei minulle makseta päivärahaa lokakuun alusta parilta viikolta. Syyksi mainittiin lomakorvauksen jaksottaminen. Meniköhän kaikki nyt ihan niin kuin piti? Miksi minulle ei maksettu kaikilta päiviltä, joilta ansioturvaa hain?

Nimimerkki Nihon Biiru

Vastaus: Sinulle ei maksettu kaikilta hakemukseesi merkitsemiltäsi päiviltä, koska olit saanut työnantajaltasi lomakorvauksen. Työntekijällehän kertyy vuosilomalain mukaan työsuhteen aikana vuosilomaa. Jos sitä ei työsuhteen aikana pidä lomana, työnantaja maksaa sen rahana – lomakorvauksena – työsuhteen päättyessä.

Työttömyysturvalain mukaan lomakorvaus on tuloa, joka pitää jaksottaa. Oikeus työttömyysturvaan alkaa vasta jaksotuspäivien kuluttua. Lomakorvauksen jaksottaminen siis tarkoittaa, että kassa laskee, kuinka monelta päivältä päivärahanhakijalla ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan työttömyytensä alussa.

Niiden päivien lukumäärä, joilta hakijalla ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan työttömyytensä alkaessa, selviää jakamalla hakijan saama lomakorvaus hänen keskimääräisellä päivä-palkallaan. Jaksotusajan laskeminen alkaa hakijan työsuhteen päättymisestä ja jaksotusaikaan lasketaan mukaan viisi päivää per kalenteriviikko.

Esimerkiksi näin: Kun kuvitteellinen henkilö, jonka päiväpalkka on 100 €, saa pitämättä jääneestä lomastaan 1 000 € lomakorvausta, jaetaan jaksotuksessa tuhat sadalla. Se tekee kymmenen. Siispä lomakorvaus vastaa kymmenen päivän palkkaa. Henkilön päivärahahakemus hylätään kymmeneltä päivältä hänen työsuhteensa päättymisestä lukien.

Kun hylkäämisessä mukaan lasketaan viisi päivää yhtä viikkoa kohti, ja esimerkkihenkilön työsuhde päättyi perjantaina, hänen oikeutensa saada päivärahaa alkaa työsuhteen päättymisestä kahden viikon kuluttua maanantaina. Eli hänelle ei lomakorvauksen jaksotuksen vuoksi voida maksaa työttömyyskorvausta hänen kahdelta ensimmäiseltä työttömyysviikoltaan.

Ystävällisin terveisin,
etuusksittelijät

Lomakorvaus jaksotetaan myös siinä tapauksessa, ettei sitä makseta välittömästi työsuhteen päättyessä. Siksi päivärahan hakijan on aina toimitettava työttömyyskassalle selvitys lomakorvauksesta.

Kun joudut työttömäksi tai lomautetuksi

Koonnut Jonna Heiniluoma

ILMOITTAUDU TE-TOIMISTOON

Jos joudut työttömäksi tai lomautetuksi, ilmoittaudu työ- ja elinkeinotoimistoon eli vanhaan työvoimatoimistoon viimeistään ensimmäisenä työttömyyspäivänä. Työnantaja tekee lomautetuista ilmoituksen TE-toimistolle vain, jos lomautettuja on vähintään kymmenen. Varmista työnantajaltasi, kuinka monta muuta työntekijää työpaikaltasi lomautetaan ja tekeekö työnantaja ryhmäilmoituksen.

TE-toimiston antamia ilmoittautumispäiviä on noudatettava, koska päivärahan maksaminen katkeaa sinä päivänä, jona työnhakukorttiin merkitty uusimispäivä umpeutuu. TE-toimiston antamat lausunnot sitovat kassaa, eikä kassa voi maksaa päivärahaa, ellei työnhakusi ole voimassa. Jos työnhakusi katkeaa, et voi uusia sitä takautuvasti viittaamalla unohtamiseen, pitkään ilmoittautumisväliin, auton rikkoutumiseen, lapsen sairastumiseen tai muuhun inhimilliseen syyhyn.

Muista pitää työnhakusi voimassa!

TEE PÄIVÄRAHAHAKEMUS

Saat päivärahahakemuksen TE-toimistosta tai voit tulostaa sen ja palkkatodistuspohjan Työttömyyskassojen yhteisjärjestön www.tyj.fi-sivulta kohdasta Lomakkeet.

Täytä ensimmäinen työttömyyspäivärahahakemus vähintään kahdelta täydeltä kalenteriviikolta huolellisesti. Puutteellisesti täytetty hakemus palautetaan täydennettäväksi.

Liitä hakemukseesi viereisen muistilistan mukaiset liitteet ja lopuksi tarkasta vielä, että jäsenmaksuasiasi ovat kunnossa työttömyyden alkuun asti.

HAKEMUKSEN LÄHETTÄMINEN JA KÄSITTELYAJAT

Voit postittaa päivärahahakemuksesi aikaisintaan hakujakson viimeisenä päivänä. Työttömyyskassa ei käsittele etukäteen lähetettyjä hakemuksia.

Ensimmäisen päivärahahakemuksen käsittelyaika on tällä hetkellä 2–3 viikkoa. Maksupäiviä ovat keskiviikko ja perjantai.

Jatkohakemukset puolestaan ovat maksussa hakujakson päättymisestä laskettuna viimeistään 1½ viikon kuluttua keskiviikkona. Maksupäiviä ovat keskiviikko ja perjantai. **Itsenäisyyspäiväviikolla maksupäivät ovat torstai ja perjantai.**

Täytä jatkohakemus vähintään neljältä täydeltä kalenteriviikolta siten, että hakujakso päättyy sunnuntaihin.

Jos työnantajasi maksaa sinulle lomautuksen aikana esimerkiksi pekkasia tai pitämättömiä lomapäiviä, muista ilmoittaa siitä jatkohakemuksessasi ja liitä palkkatodistus hakemuksesi liitteeksi.

HAKUAIKA

Hakemuksen pitää olla työttömyyskassassa kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jolle etuutta haetaan. Hakuaika koskee kaikkia työttömyyskassan maksamia etuuksia.

YLEISTÄ NEUVONTAA TYÖTTÖMYYSTURVA-ASIOISSA

Työ- ja elinkeinotoimiston työttömyysturvaneuvonta palvelee numeroissa 010 607 6700 ja 010 194 911.

LISÄTIETOA

www.sahkoliitto.fi / tyottomyyskassa/

ttkassa@sahkoliitto.fi

Lähetä jatkohakemus netin kautta

Jos sinulle on jo maksettu päivärahaa, voit tehdä neljän viikon tai koko kuukautta koskevan jatkohakemuksesi netissä. Klikkaa www.sahkoliitto.fi > Sähköliiton verkkopalvelut > Työttömyyskassa, kirjaudu ja täytä tarkoituksiisi sopiva jatkohakemus.

Päivärahat tulevat tilillesi nopeasti ja säästät vielä postimaksunkin!

Esimerkki: Kun lähetät netin kautta sunnuntaihin päättyvän neljän viikon hakemuksesi, jossa on pelkkiä työttömänäolopäiviä eikä muutoksia yleistiedoissa, viimeistään maanantaina kello 10.00, ovat päivärahat tililläsi jo keskiviikkona.

Näin kirjaudut verkkopalveluun ensimmäistä kertaa

Jos et ole aiemmin kirjautunut työttömyyskassan, jäsenrekisterin tai Voimavirran verkkopalveluihin, käyttäjätunnus on oma jäsennumerosi, jonka löydät jäsenkortistasi. Salasana on oma postinumerosi.

Järjestelmä vaatii muuttamaan salasanan ensimmäisen kirjautumisen yhteydessä. Uuden salasanan täytyy olla 8–12 merkkiä pitkä ja siinä on käytettävä kahta seuraavista kolmesta: ISOJA KIRJAIMIA, pieniä kirjaimia tai numeroita 2–9. Erikoismerkit sekä skandit å, ä ja ö eivät kelpaa.

Kassalla, rekisterillä ja Voimavirralla sama salasana

Jos olet aikaisemmin kirjautunut työttömyyskassan, jäsenrekisterin tai Voimavirran verkkopalveluihin, käyttäjätunnus on jäsenkortista löytyvä jäsennumerosi ja salasanasi säilyy entisellään.

MUISTILISTA

Liitä ansiopäivärahahakemukseen

- **Palkkatodistus** vähintään työttömyyttä edeltäneeltä 34 työssäoloviikolta. Todistuksessa pitää näkyä ennakonpidätyksen alainen tulo sekä siihen sisältyvät lomaraha ja lomakorvaus eriteltyinä. Lomarahaa ja lomakorvausta ei tule ilmoittaa yhteissummana.
  Kun kyse on työsuhteen päättymisestä, tarkasta että palkkatodistukseen on merkitty eriteltynä myös muut mahdolliset ylimääräiset palkkiot tai rahaerät, jotka on maksettu työsuhteen päättyessä.
  Muista tarkastaa palkkatodistuksesta, että siihen on merkitty mahdolliset palkattomat ajanjaksot, kuten lomautus, vanhempainloma, palkaton virkavapaa tai palkaton sairasloma.
  Tarkasta myös, että palkkatodistuksessa on palkanlaskijan allekirjoitus ja puhelinnumero.
- **Jäljennös irtisanomis- tai lomautusilmoituksesta.** Lomautusilmoituksessa, joka työnantajan pitää antaa lomautetulle kirjallisena vähintään 14 vuorokautta ennen lomautuksen alkamista, pitää olla myös lomautetun allekirjoitus ja tiedoksisaantipäivämäärä.
- **Kopio sosiaalietuudesta annetusta päätöksestä.** Päätöksen kopio tarvitaan myös puolisolle maksetusta kotihoidon tuesta.
- **Jos olet sivutoiminen yrittäjä** tai esimerkiksi omistat maa- tai metsätilan, lähetä kassalle kopio viimeksi vahvistetusta verotuksestasi, eli tällä hetkellä vuoden 2009 verotuspäätöksestä.
- **Muutosverokortti etuutta varten**, jos haluat muuttaa työttömyyskassalle 1. helmikuuta 2010 verottajalta tulleita verotietoja.

Saartoilmoitus

Sähköalojen ammattiliitto ry:n hallitus on julistanut hakusaartoon 8.11.2010 klo 7.00 alkaen kaikki nykyiset ja tulevat Saipu Oy:n työmaat talotekniikka-alan sähköasennustoimialaa koskevien sähköasennustöiden osalta.

Tiedustelut:
sektoripäällikkö Keijo Rimmistö puh. 050 682 91
työehtoasiamies Hannu Helminen puh. 050 682 98

Saartoilmoitus

Sähköalojen ammattiliitto ry:n hallitus on julistanut hakusaartoon 5.11.2010 klo 6.00 alkaen kaikki nykyiset ja tulevat Elektritööde Ettevöte AIA AS:n työmaat talotekniikka-alan sähköasennustoimialaa koskevien sähköasennustöiden osalta.

Tiedustelut:
sektoripäällikkö Keijo Rimmistö, puh. 050 682 91
työehtoasiamies Hannu Helminen, puh. 050 682 98

Kerro mielipiteesi Lukijan ääni -palstalla vasamalehti@sahkoliitto.fi

Mika Kantonen on poissa

Riitta Kallio

Kun tein kuusi vuotta sitten juttua Sähköliiton uudesta nauravasilmäisestä alueasiamiehestä **Mika Kantosesta,** en ikinä olisi osannut arvata, että kohtalo kaappaisi nuorekkaan työtoverimme ennenaikaisesti keskuudestamme.

Niin vain on, että työehtoasiamieheksi edennyt Mika menehtyi yllättäen äkilliseen sairaskohtaukseen vain 46-vuotiaana kotonaan Raumalla 19. lokakuuta. Hän oli syntynyt 7.10.1964.

Duunareiden puolestapuhuja

Moni asia jäi kesken, kun lahjakas toimitsijatoverimme menehtyi kesken kiireistä työrupeamaansa. Länsi-Suomen alueasiamiehenä Turussa aloittanut Mika työskenteli Sähköliitossa tasan seitsemän vuotta, joista vajaan vuoden metalliteollisuuden sopimusalan työehtoasiamiehenä.

Kantosen puumerkki jäi moneen tuoreeseen työehtosopimukseen, sillä hän ehätti uudessa toimessaan osallistua metalliteollisuuden tes-neuvottelujen lisäksi myös Sähköliiton viiden pienemmän teollisuudenalan sopimusneuvotteluihin. Päätoimensa ohella Mika Kantonen toimi myös liiton yhteyshenkilönä Olkiluoto 3:n ydinvoimalatyömaalla.

Rauman poika

Ennen Sähköliittoon tuloaan Mika Kantonen työskenteli sähköasentajana erilaisissa asennustöissä, joista pisimpään komennushommissa Tekmannilla. Hän toimi myös työpaikkansa luottamusmiehenä ja ammattiosastonsa puheenjohtajana.

Mika korosti aina työpaikkojen luottamusmiesten merkitystä. Alueasiamiehenä hän halusi käyttää työaikaansa erityisesti ennakoivaan edunvalvontatyöhön, koulutukseen ja yhteydenpitoon alueen ammattiliittojen kanssa. Hän työskenteli aktiivisesti nuorten sähköasentajien puolesta ja kannusti heitä osallistumaan liiton ja osastojen toimintaan.

Mika oli itse ollut mukana ay-toiminnassa aivan nuoresta lähtien. Hän oli yhteiskunnallisesti aktiivinen SDP:n jäsen ja oli edellisissä eduskuntavaaleissa alueensa kansanedustajaehdokkaana.

Vaikka Mika Kantosen työ vei hänet milloin Turkuun, Tampereelle tai Helsinkiin, hänen nelihenkisen perheensä koti pysyi aina Raumalla, jossa oli hyvä harrastaa myös veneilyä, mökkeilyä, musiikkia ja kiekkoammuntaa.

Mikaa suremaan jäivät lähimpinä vaimo ja kaksi lasta. Työtoverin äkillinen menehtyminen oli myös Sähköliiton henkilökunnalle suuri menetys.

Mika oli valmis keskustelemaan työstä ja yhteiskunnallisista asioista, aina pilke silmäkulmassa.

YHTEYSTIEDOT

Sähköliitto

Sähköalojen ammattiliitto ry
Aleksanterinkatu 15
PL 747, 33101 TAMPERE
Puh. 03 252 0111
Faksi 03 252 0210

Aluetoimistot

Etelä-Suomen aluetoimisto
Paasivuorenkatu 2 A, 4 krs.
00530 Helsinki
Vastaava alueasiamies Jaakko Aho,
puh. 050 60 448
Alueasiamies Juha Lujanen,
puh. 050 563 4400

Itä-Suomen aluetoimisto
Matkakuja 6 A
48600 Kotka
Alueasiamies Jouni Leppänen,
puh. 050 60 303

Pohjois-Suomen aluetoimisto
Mäkelininkatu 31
90100 Oulu
Alueasiamies Markku Kemppainen,
puh. 050 60 304

Länsi-Suomen alueen asiat
Tampereen keskustoimiston kautta
PL 747, 33101 Tampere
Vastaava alueasiamies Jari Ollila,
puh. 050 60 302

Yhteystiedot

Resumé

Representantskapsmöte i Tammerfors 29-30.10

Medlemsavgiftens storlek och fördelning åter på agendan

Förbundets ekonomi står återigen på agendan för Elektrikerförbundets högsta beslutande organ representantskapet med sina 85 medlemmar. Om den totala medlemsavgiften ska förbli vid 1,4 procent måste förbundets andel sänkas till 0,85 procent och avdelningarnas till 0,15 procent när arbetslöshetskassans andel kommer att ligga på 0,4 procent. Det gäller en stadgeändring som kräver en ¾ majoritet av representantskapet bakom förslaget för att det ska godkännas. **Sidan 5**

ledaren

Varför sköts inte de verkliga problemen i arbetslivet?

Arbetet är en grundläggande del av vår samhällsexistens. Grunden till all verksamhet som producerar mervärde är arbete, oavsett om det utförs inom industrin, byggverksamheten eller tjänstesektorn. Skatterna på lönen för detta arbete utgör största delen av statens inkomster och ur dessa medel betalas också våra pensioner.

Vi ägnar i snitt en tredjedel av vår dag åt arbete. Arbetet bestämmer vår samhälleliga ställning och arbetet sätter också gränser för när och hur mycket fritid eller semester vi har. Därför är det inte oviktigt på vilket sätt villkoren för arbetet dvs. kollektivavtal och lagar utformas.

■ ■ ■

Till följd av arbetets stora betydelse måste man förstå att många högt stående personer vill kommentera frågan också när det inte finns något behov därtill. En del verkar faktiskt tro att deras ställning tillåter dem att uttala de mest idiotiska tankar om arbetslivet högt och ljudligt. Ett sådant uttalande fick vi höra av EK:s ordförande Sakari Tamminen när han föreslog en förkortning av semestern för att förlänga arbetskarriären.

Tamminens redan på förhand utdömda yttrande var naturligtvis inget misstag. I bakgrunden stod arbetsgivarnas outtröttliga önskan att öka arbetarnas arbetsinsats utan att behöva betala full ersättning.

Profithajarna vill således alltid trampa på arbetarna, men de vill inte ta sig an de verkliga problemen i arbetslivet, eftersom det skulle kräva en arbetsinsats även av arbetsgivarna.

■ ■ ■

Den kriminella ekonomin, där arbetet i t.ex. byggbranschen läggs ut och utförs av underbetalda arbetare som inte betalar skatt, äter upp Finlands skatteintäkter till miljardbelopp varje år. Staten lider, ärliga företag lider och hela samhället lider. Men ändå görs ingenting åt saken? Varför?

Varför har arbetsgivarna tillsammans med Samlingspartiet, Centern och De gröna i regeringen enats om en linje som strider mot samhället? Vad tror de att de kan åstadkomma genom att sätta hinder i vägen för ökade resurser för arbetarskyddsmyndigheterna, polisen och åklagarämbetet så att de kriminella kan tas fast. Tror de kanske att kostnaderna för en effektivare verksamhet fås tillbaka på ett ögonblick.

Varför, varför och än en gång varför, frågar den vanliga löntagaren och väljaren. Vem vinner på detta? Duger inte en sund och ärlig företagsverksamhet för dem?

Varje röstberättigad har skäl att ställa sig de här frågorna i det kommande riksdagsvalet. Och senast när han eller hon står i väljarbåset och letar efter numret på sin egen kandidat.

paavo.holi@sahkoliitto.fi

Osastot toimivat

Seuraavaan Vasamaan (ilmestyy 16.12.2010) tulevat osastojen ilmoitukset pyydetään toimittamaan 7.12.2010 mennessä Margit Nurmikolulle: puh. 050 409 8472 tai s-posti vasamalehti@sahkoliitto.fi. Muistathan merkitä yhteystietosi, kun lähetät ilmoituksen!

001 Oulun Sähkötyöntekijäin Ammattiosasto N:o 1 ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään tiistaina 23.11.2010 klo 17.00 osaston toimistolla. (Käynti Rautatienkadun puolelta. Ovikello toimii.) Kaikki osaston jäsenet ovat erittäin tervetulleita! Jäsenet, jotka saapuvat paikalle, saavat vapaalipun osaston pikkujouluihin hotelli Scandicissa perjantaina 3.12.2010. Tulkaa joukolla vaikuttamaan! Tilaisuudessa kahvitarjoilu! –Hallitus

001 Oulun Sähköalantyöntekijäin Ammattiosasto N:o 1 ry/ Eläkeläisjaosto
Eläkeläisjaoston kokous pidetään aina joka kuukauden toisena tiistaina klo 14.00 osaston toimistolla, Rautatienkatu 16 D 46. Tervetuloa!

002 Veitsiluodon sähkö- ja automaatiotyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään tiistaina 30.11.2010 klo 18.00 hotelli Palomestarin tiloissa. Käsitellään sääntöjen syyskokoukselle määräämät asiat, muun muassa talousarvio ja henkilövalinnat vuodelle 2011. Osaston jäsenet ovat tervetulleita kokoukseen. Kahvitarjoilu. Tervetuloa! –Hallitus

003 Muhoksen Sähkötyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään lauantaina 4.12.2010 klo 16.00 hotelli-ravintola Rokuanhovissa. Esillä sääntöjen määräämät sekä muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen osasto tarjoaa jäsenilleen saunan ja jouluruokailun. Tervetuloa! –Hallitus

004 Kemijoen Energia-alan työntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään perjantaina 10.12.2010 klo 17.30 Rovaniemellä hotelli Pohjanhovissa, kokoustila 14. Kokouksen jälkeen pikkujoulubuffet ravintolasalissa klo 20.00. Sitovat ilmoittautumiset 7.12.2010 klo 15.00 mennessä mieluiten sähköpostilla raimo.juntunen@kemijoki.fi tai puh. 040 707 1782.

005 Lounais-Hämeen Sähkötyöntekijäin ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään lauantaina 4.12.2010 klo 12.00 Järjestöjentalolla. Kokouksen jälkeen lounas. Tervetuloa! –Hallitus

007 Lauritsalan Sähköalojen ammattiosasto ry
Syyskokous keskiviikkona 8.12.2010 klo 18.00, hallitus klo 17.30 osaston kerhohuoneella, Väinölänkatu 25. Käsitellään syyskokoukselle kuuluvat asiat, raha-asiat ja muut esille tulevat asiat. –Hallitus

011 Tampereen Seudun Sähköalantyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous torstaina 2.12.2010 klo 18.00 osaston toimistolla, Näsilinnankatu 33b A 25. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat. Kahvitarjoilu. –Hallitus

013 Hyvinkään Sähköalantyöntekijäin ammattiosasto ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään lauantaina 4.12.2010 klo 12.00 Sveitsin majalla. Osasto tarjoaa lounaan. Tervetuloa! –Hallitus

014 Nokian Sähkötyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään tiistaina 30.11.2010 klo 18.00 Nokian Keilaamolla. Esillä sääntöjen määräämät asiat. Tervetuloa! –Hallitus

015 Imatran Sähköalan ammattiosasto ry
Pikkujoulut 26.11.2010 klo 18.00. Osallistuminen 15 €/hlö. Asemapaikka (Vuoksenniskan nuorisoseurantalo, Virtakuja 2). Perinteinen jouluruoka/karaoke/tanssia. Ilmoittautuminen Tuulalle, puh. 040 559 0069 viimeistään 22.11.2010 mennessä. Tervetuloa! –Hallitus

015 Imatran Sähköalan ammattiosasto ry
Syyskokous keskiviikkona 8.12.2010 klo 18.00 AY-talolla, yläkerran kokoustiloissa. Esillä sääntöjen syyskokoukselle määräämät asiat. Hallitus klo 17.30. Kahvitarjoilu. Tervetuloa! –Hallitus

016 Haminan Sähköosasto ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään 7.12.2010 klo18.00, hallitus jo klo 17.30. Kokouspaikka on Varuskuntakerho, Kadettikoulunkatu 3. Tervetuloa! –Hallitus

018 Hämeenlinnan Sähkötyöntekijät ry
Syyskokous keskiviikkona 24.11.2010 klo 18.00 Nordean kokoustiloissa, Sibeliuksenkatu 2, käynti Sibeliuksenkadun puolelta, (3. krs). Käsitellään vuoden 2011 toimintaa ja talousarviota. Samalla kuullaan katsaus Suomen taloudesta sekä Sähköliiton ajankohtaisista asioista, vierailijana Jaakko Aho Sähköliitosta. Nordea tarjoaa kahvit, tule mukaan.

018 Hämeenlinnan Sähkötyöntekijät ry
Eräs-teatterin esitys "Luulosairas" on ohjelmassa perjantaina 3.12.2010 klo 19.00, Aulangontie 1, Hämeenlinna. Kaikki jäsenet puolisoineen ovat tervetulleita. Paikkoja on 58. Pikkujoulua ei tänä vuonna ole, vaan konjakit nautitaan näytöksen väliajalla. Ilmoittautumiset 26.11.2010 mennessä mikko.korpinen@ruukki.com tai 050 315 8204 ja iltaisin 050 344 5459.

020 Kotkan Sähköalantyöntekijäin Ammattiosasto
Sääntömääräinen syyskokous pidetään maanantaina 13.12.2010 klo 19.00 osaston toimistossa, Vesivallinaukio 5 A, (2.krs.), Karhula. Kaikki jäsenet, tervetuloa vaikuttamaan osaston asioihin ja suunnittelemaan ensi vuotta. –Hallitus

022 Lappeenrannan Seudun Sähköalantyöntekijät ry
Osaston syyskokous pidetään 30.11.2010 klo 18.00 hotelli Cumuluksen kokoustiloissa. Käsitellään sääntömääräiset ja muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen illallinen. Tervetuloa! –Hallitus

026 Jyväskylän Sähköalantyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään tiistaina 7.12.2010 klo 19.00 osaston toimistolla, Vapaudenkatu 79 A. Esillä sääntömääräiset ja muut esille tulevat asiat. Tervetuloa! –Hallitus

027 Mäntän Sähkötyöntekijät ry
Syyskokous pidetään tiistaina 7.12.2010 klo 18.00 ravintola Old Alexanderissa. Tarjoiluna pientä purtavaa. Tervetuloa! –Hallitus

027 Mäntän Sähkötyöntekijät ry
Osaston joulupäivällinen jäsenille/puolisoille 12.12.2010 klo 15.00 Autereentuvalla. Ilmoittautumiset 7.12.2010 mennessä Rantalalle, puh. 471 4656 tai 050 563 9573 tai Virkille, puh. 050 325 6698.

029 Kouvolan Sähkötyöntekijäin Osasto ry
Syyskokous 3.12.2010 klo 18.00 osaston toimistolla, Kouvolankatu 24 A 8, Kouvola. Kokouksen jälkeen ruokailu Rossossa. Tervetuloa! –Hallitus

032 Pudasjärven Sähköalojen ammattiosasto ry
Sääntömääräinen syyskokous lauantaina 4.12.2010 klo 18.00 Pudasjärvellä Fortumin saunaosastolla. Kokouksen jälkeen pikkujoulu hotelli Kurenkoskessa . Sitovat ilmoittautumiset Kari Istermaalle, puh.050 455 2077 tai Kalevi Ikoselle, puh 050 455 2040 viimeistään 30.11.2010 mennessä.

036 Kuopion Sähköalantyöntekijät ry
Kevään 2011 opinto- ja virkistysmatka tehdään 14.4. – 17.4.2011 Kööpenhaminaan. Ohjelmaan kuluvana vierailukohteena Devi&Danfoss. Matka sisältää lennot Kuopio-Helsinki-Kööpenhamina-Helsinki-Kuopio, Hotelli Nordlandia Star *** 3 yötä ja vierailupäivän ohjelma. Sitovat ilmoittautumiset 30.11.2010 klo 17.30 alkaen osoitteeseen osasto36@elisanet.fi tai osaston puhelinnumeroon 017 261 1075 tai käymällä osastolla osaston päivystysaikoina. –Hallitus

038 Naantalin Voimalaitostyöntekijät ry
Osaston syyskokous pidetään perjantaina 10.12.2010 klo 18.30 ravintola Kala Trapissa. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset ja muut asiat. Päivällistarjoilu kokouksen jälkeen. Tervetuloa! –Hallitus

039 Tietoliikenne- ja Informaatiotekniikka os. 039 ry
Syyskokous perjantaina 3.12.2010 klo 18.00 hotelli-ravintola Arthurissa, Vuorikatu 19, Helsinki. Esillä osaston sääntöjen syyskokoukselle määräämät asiat. Ilmoita osallistumisesta 25.11.2010 mennessä Henrik Holmbergille, puh.050 555 2734 tai henkka.holmberg@kolumbus.fi. Osasto tarjoaa kokouksen jälkeen illallisen. Tervetuloa! –Hallitus

041 Turun Seudun Sähkötyöntekijät ry
Osaston sääntömääräinen syyskokous 9.12.2010 klo 18.00 Turun Pyrkivän Urheilutalolla, Tuureporinkatu 2, Turku. Esillä sääntömääräiset asiat. Sähköliiton edustaja paikalla. Kahvi- ja voileipätarjoilu. Kaikki osaston jäsenet ovat tervetulleita vaikuttamaan! –Hallitus

056 Ikaalistenseudun Sähkötyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään perjantaina 10.12. 2010 klo 18.00. Paikka on Kukkurakoski, Riitiala (Leppäkosken kokoustilat). Esillä sääntömääräiset syyskokoukselle kuuluvat asiat, toimintasuunnitelma vuodelle 2011 ja muut kokoukselle esitettävät asiat. Perinteisesti pikku purtavaa, saunomista ja mukavaa jutustelua kokouksen jälkeen. Tervetuloa! –Osaston hallitus

058 Joensuun Sähköalantyöntekijät ry
Osaston syyskokous pidetään 23.11.2010 klo 18.30 Teatteriravintolassa Joensuussa. Vierailijana alueasiamies Jouni Leppänen. Kokouksen jälkeen tarjotaan illallinen. Tervetuloa! –Hallitus

059 Lahden Sähköalantyöntekijät ry
Osaston pikkujouluretki Pietariin 4.12.-6.12.2010. Lähtö 4.12.2010 klo 16.00 linja-autoaseman tilausajolaiturista. Lisätietoja matkan aikana. Muista passi!! –Vapaa-ajanjaosto

060 Mikkelin Sähköalantyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään perjantaina 26.11.2010 klo 18.00 hotelli Cumuluksessa, Mikonkatu 9. Esillä sääntömääräiset asiat. Kokouksen jälkeen ruokailu ravintola Huviretkessä. Tervetuloa! –Hallitus

065 Iisalmen Sähköalantyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään 8.12.2010 klo 18.00 ravintola Pikku-Iitassa, Savonkatu 13. Kokouksen jälkeen ruokailu. Tervetuloa! –Hallitus

071 Vammalan Sähkötyöntekijät ry
Syyskokous pidetään lauantaina 11.12.2010 klo 16.00 Sastamalassa, Kiikan nuorisotalolla Törmätie 8. Esillä sääntömääräiset asiat. –Hallitus
Kokouksen jälkeen vietämme pikkujoulua päivällisen merkeissä. Osaston jäsenet ovat tervetulleita seuralaisineen! Tilaisuuteen linja-autokuljetus. Ajoreitti ilmoittautumisen yhteydessä. Tarjoilun riittävyyden takaamiseksi ennakkoilmoittautumiset, puh. 050 61 104/Vihtari.

074 Kuusankosken Sähkömiehet ry/ Eläkejaosto
Eläkejaoston joulukuun kokous pidetään 1.12.2010 klo 13.00 Kettumäen palvelukeskuksessa. Joulun odotusta yhdessäolon ja pienen ohjelman sekä joulupuuron merkeissä. Tervetuloa!

077 Savonlinnan ja Lähiympäristön Sähkömiehet ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään 17.12.2010 klo 18.00 hotelli Pietari-Kylliäisessä. Asioina sääntömääräiset asiat. Osasto tarjoaa kokouksen päätteeksi kahvin ja suolaisen. Tervetuloa. –Hallitus

083 Pargas Elbranschernas Avdelning rf
Stadgeenligt höstmöte hålles onsdagen 24.11.2010 kl. 19.00 på hotel Kalkstrand. Välkommen! –Styrelsen
Sääntömääräinen syyskokous pidetään keskiviikkona 24.11.2010 klo 19.00 hotel Kalkstrandissa. Tervetuloa! –Hallitus

085 Salon Seudun Heikko- ja Vahvavirtaosasto ry
Sääntömääräinen syyskokous perjantaina 3.12.2010 klo 19.00 ravintola Rikalassa, Asemakatu 15, Salo. Esillä sääntömääräiset asiat. Tervetuloa! –Hallitus

094 Raahen sähkömiehet ry
Syyskokous 30.11 2010 klo 19.00 Raahen Sähkömiehet ry:n toimitilassa, Ratsukatu 5 E, Raahe. Käsitellään sääntöjen syyskokoukselle määräämät asiat ja muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa! –Hallitus

100 Järvenpään Sähköalantyöntekijät ry
50-vuotisjuhlat 5.3.2011 klo 18.00–23.00 Scandic-hotellissa, asema-aukio, Järvenpää. Illallinen, teatteriesitys, musiikkia. Jäsenet + avec. Ilmoittautuminen 20.2.2011 mennessä jarvenpaan.sahko100@elisa-net.fi tai puh. 044 425 2552/ sihteeri. www.jarvenpaansahkoalantyontekijatry.fi

101 Ylivieskan Sähköalanosasto ry
Osaston syyskokous pidetään perjantaina 3.12.2010 klo 19.00 hotelli Käenpesässä. Käsitellään normaalit syyskokousasiat sekä muut esille tulevat asiat. Osallistujille pikkujouluruokailu totutun kaavan mukaan. Tervetuloa! –Hallitus

104 Saarijärven Sähköalantyöntekijät ry
Syyskokous torstaina 2.12.2010 klo 18.00, ruokailu klo 17.00 Summassaaressa.

104 Saarijärven Sähköalantyöntekijät ry
Pikkujoulut lauantaina 4.12.2010 klo 19.00 Summassaaressa. Ilmoittautumiset Tapsalle, puh. 0400 164 651 sunnuntaihin 28.11.2010 mennessä.

105 Vihdin Sähköalantyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään perjantaina 3.12.2010 klo 18.00 Nummelan keilahallin kokoustiloissa. Käsitellään sääntömääräiset asiat. Kokouksen jälkeen klo 19.00 keilakilpailut ja klo 21.00 ruokailu ja saunomismahdollisuus (pyyhkeet mukaan). Tervetuloa myös uudet ja nuoret jäsenet! –Hallitus

108 Nurmeksen Sähköalantyöntekijät ry
Syyskokous torstaina 9.12.2010 klo 18.30. Paikkana PKS:n toimitilat. Käsitellään sääntöjen määräämät asiat. –Hallitus

108 Nurmeksen Sähköalantyöntekijät ry
Jokaiselle joulumieltä -konsertti 19.12.2010 klo 18.00 Valtimotalolla. Osasto tarjoaa kaksi lippua per jäsen. Ilmoittautumiset 25.11.2010 mennessä Martille, puh.040 517 8729.

112 Pieksämäen Sähköalantyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään 10.12.2010 klo 18.00 ravintola Martinassa, Keskuskatu 5. Esillä sääntöjen määräämät ja muut esille tulevat asiat. Ruokailu. Tervetuloa! –Hallitus

114 Tornion Seudun Sähköalantyöntekijät ry
Osastokurssi sähköistysalan työehtosopimuksesta 27.11.2010 klo 9.00 – 16.30 Tornion Kaupunginhotellissa. Ilmoittautumiset Jarmo Tiirolle, puh. 0400 608 811.
Syyskokous pidetään 29.11.2010 klo 18.00 Tornion Järjestötalolla. Tervetuloa! Pikkujoulut 11.12.2010 klo 19.00 Tornion Kaupunginhotellissa. Jäsenet 0 € ja avec 10 €. Ilmoittautumiset 26.11.2010 mennessä Jarmo Tiirolle, puh. 0400 608 811.

118 Järvi-Savon Tietoliikenneammattilaiset ry
Kokous ja pikkujoulut 26.11.2010 klo 19.00 ravintola Sali ja Keittiössä, Lähemäenkatu 11, Mikkeli. Päätetään osaston purkamisesta/sulautumisesta toiseen osastoon sekä käsitellään muut esille tulevat asiat. Tervetuloa! –Hallitus

123 Länsi-Suomen tietoliikennealan ammattilaiset ry
Syyskokous perjantaina 19.11.2010 klo 19.00 Härmän kuntokeskuksessa. Ruokailu. Tervetuloa! –Hallitus

128 Ekenäs El-arbetare rf
Stadgeenligt höstmöte 30.11.2010 kl. 19.00 på Motel Marine. Stadgeenliga ärenden. Välkommen! –Styrelsen
Sääntömääräinen syyskokous 30.11.2010 Motel Marinessa. Sääntömäärämät asiat. Tervetuloa! –Hallitus

131 Sodankylän Sähköalantyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous 26.11.2010 klo 17.00 hotelli Sodankylässä. Esillä sääntömääräiset asiat. Tervetuloa! –Hallitus

132 Pietarsaaren sähkötyöväen ammattiosasto - Jakobstad elektriska arbetares fackavdelning ry
Syyskokous perjantaina 19.11.2010 klo 19.00 Kaupunginhotellissa. Ruokailu kokouksen jälkeen. Ilmoittautumiset puh. 050 390 0951 / 0400 859 954. –Hallitus
Höstmöte på fredagen den 19.11.2010 kl. 19.00 vid Stadshotellet. Mat efteråt. Anmälning till tel 050 390 0951 / 0400 859 954. –Styrelsen

138 Savon tietoliikenne- ja IT-osaajat ry
Sääntömääräinen syyskokous lauantaina 11.12.2010 klo 14.00 hotelli Savoniassa, Sammakkolammentie 2, Kuopio. Käsitellään osaston sääntöjen syyskokoukselle määräämät asiat. Ruokailu kokouksen jälkeen. Ennakkoilmoittautuminen ruokailujärjestelyjä varten 3.12.2010 mennessä osaston toimihenkilöille. Tervetuloa! –Hallitus

139 Jyväskylän Puhelinalantyöntekijät ry
Syyskokous 4.12.2010 hotelli Albassa, Ahlmaninkatu 4. Hallitus kokoontuu klo 12.00 ja varsinainen syyskokous klo 14.00.
–Puheenjohtaja Tauno Ahola

140 Keski-Karjalan Sähkömiehet ry
Sääntömääräinen syyskokous lauantaina 27.11.2010 klo 14.00 Kiteellä, Puhossalontie 3, (entinen Lehtolan koulu). Kokouksen jälkeen sauna ja ruokailu. Ennakkoilmoittautumiset saunan ja ruoan vuoksi Matille ja Pekalle. Tervetuloa! –Hallitus

144 Varkauden Seudun Asennussähkömiehet ry
Pikkujoulut 3.12.2010 klo 19.00 hotelli Oscarissa: Jouluruoka. Osaston jäsenet puolisoineen tervetuloa! –Hallitus

149 Kuhmon Sähköalantyöntekijäin Ammattiosasto ry
Sääntömääräinen syyskokous 3.12.2010 klo 18.00 hotelli Kainuussa. Esillä sääntöjen määräämät asiat sekä muut kokoukselle esitetyt asiat. Kokouksen jälkeen sauna ja jouluateria. Tervetuloa! –Hallitus

154 Pogostan Sähköalantyöntekijät ry
Pikkujoulu pidetään lauantaina 11.12.2010 klo 18.30 Tuupovaarassa, ravintola Wirsuvaarassa. Ilmoittautuminen Hannulle, puh. 040 724 8737 viimeistään 4.12.2010 mennessä. Osasto tarjoaa jouluaterian. Vaimo tai ystävä mukaan. Tervetuloa!

154 Pogostan Sähköalantyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään keskiviikkona 15.12.2010 klo 18.00 Ilomatsissa, Murginapirtin tiloissa. Esillä sääntöjen määräämät asiat. Tervetuloa! –Hallitus

159 Laitilan Sähköalantyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään 19.11.2010 klo 18.00 Vakka-Suomen Voiman kokoustiloissa, Vihtorinkatu 2, Laitila. Kokouksen jälkeen syödään ja saunotaan. Tervetuloa! –Hallitus

165 Päijänteen Sähköalantyöntekijät ry
Osaston syyskokous pidetään torstaina 9.12.2010 klo 18.00 ravintola Uotissa. Esillä sääntöjen määräämät asiat. Kokous on samalla osaston 40-vuotisjuhlakokous. Tervetuloa! –Hallitus

182 Teollisuuden Sähköalojen Työntekijät ry
Osaston sääntömääräinen syyskokous pidetään perjantaina 26.11.2010 klo 18.00. Paikka on Stonesoft-talon saunaosasto, 5krs, Itälahdenkatu 22, Helsinki (Lauttasaari). Tervetuloa! –Hallitus

184 Järvi-Savon Sähköalojentyöntekijät ry
Sääntömääräinen syyskokous pidetään 3.12.2010 klo 18.00 hotelli Cumuluksessa, Mikkelissä. Esillä sääntöjen määräämät asiat. Tilaisuus alkaa ruokailulla. Ilmoittautumiset ja ruokavaliot 29.11.2010 mennessä sihteerille, harrivihanti@hotmail.com tai 040 571 0837. Tervetuloa! –Hallitus

142 Lounais-Suomen Sähkötyöntekijät ry

Vantaan Påkas 9.10.2010
Kiitos Paavo!

001 Oulun Sähköalantyöntekijäin Ammattiosasto N:o 1 ry

Osaston perinteinen pikkujoulu
pidetään perjantaina 3.12.2010 klo 19.00
hotelli Scandicin Torilla -ravintolassa.
Tarjolla herkullinen jouluateria. Lisäksi muuta ohjelmaa.

Hinta jäseniltä 10 € (sis.avec), eläkeläisiltä ja työttömiltä 5 € (sis.avec). Mukaan mahtuu max. 100 henkilöä rajallisten tilojen vuoksi. Sitovat Ilmoittautumiset perjantaihin 19.11.2010 mennessä Jukka Lallille, puh. 040 747 5480.
Tervetuloa! –Osaston hallitus

HUOM! Ne jäsenet, jotka tulevat osaston syyskokoukseen (23.11.2010 klo 17.00 osastolla) saavat vapaalipun pikkujouluihin

Kalakisoja

011 Tampereen Seudun Sähköalantyöntekijät
Osaston rannaltaongintakilpailut pidettiin Ensilässä tiistaina 17.8.2010. Kilpailuaika oli klo 17.00 – 20.00. Osanottajia oli 11. Pahoittelemme vähäistä tiedotusta kilpailun ajankohdasta!

Yleinen sarja
1. Kankaanpää Mauno 1 522 g
2.Näräkkä Ari 876 g
3.Leppänen Taisto 744 g
4.Koivuluoto Martti 648 g
5.Huhtakallio Eero 567 g
6.Kuitunen Paavo 524 g
7.Yli-Somero Petri 513 g
8.Lahtinen Jorma 386 g
9.Laurila Timo 205 g
10.Kandell Timo 0.190kg

Nuorten sarja
1.Käräkkä Jere 362 g

Isoimman kalan sai
Kankaanpää Mauno 675 g

049 Helsingin Sähköalantyöntekijät ry

Ammattiosaston sääntömääräinen syyskokous pidetään torstaina 25.11.2010 klo 17.00

Kuutio Auditoriossa Pohjois-Haagassa osoite Nuijamiestentie 7

Uusi paikka
Päivä torstai

Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat mm. henkilövalinnat, talousarvio ja toimintasuunnitelmat vuodelle 2011. Liiton edustajana paikalla puheenjohtaja Martti Alakoski.
Kahvitarjoilu. Tervetuloa!
Hallitus

Iloa ja surua edustajistossa

Elämän koko kirjo näyttäytyi lokakuun lopun edustajiston kokouksessa Tampereella, jossa juhlittiin liiton 55-vuotispäivän lisäksi myös monia vuoden aikana tasavuosia täyttäneitä mutta myös surtiin edesmenneitä.

Käytäväkeskusteluissa iloittiin edustajiston hyvistä päätöksistä, uusista kännyköistä, lapsista ja lapsenlapsista. Eri puolilta Suomea hotelli Rosendahliin kokoontuneet edustajat viettivät kokoustauot rennon yhdessäolon merkeissä.

▲ Edustajiston kokouksessa Sähköliiton numeroidut standaarit luovutettiin vuoden 2010 aikana 50 ja 60 vuotta täyttäneille edustajiston ja hallituksen jäsenille sekä liiton toimitsijana toimivalle sektoripäällikkö Keijo Rimmistölle.
Kuvassa vas. Tapio Kuusisto, Raimo Härmä, Jarmo Fagernäs, Markku Arvola, Keijo Rimmistö, Pentti Leskinen, Hannu Martinmäki ja Jukka Toikka. Kuvasta puuttuvat myös standaarin saaneet Jukka Laakkonen ja Matti Ahokas.

◀ Hiljaisen hetken aikana edustajisto muisteli vuoden aikana poisnukkuneita liittotovereita.

Sähköistä palvelua

Pääkonttori
Ritakuja 2, 01740 Vantaa
PL 88, 01741Vantaa,
puh. 010 283 11
www.slo.fi

Tilauskeskus ark. 7-17
puh. 010 283 2222

Hätäpalvelu 24/7
puh. 010 283 3333

Myyntikonttorit ark. 7-16

Etelä-Suomi
Espoo, Luoteisrinne 4
puh. 010 283 2600
Helsinki, Konalankuja 1-3
puh. 010 283 2500
Helsinki,
Hermannin Rantatie 24
puh. 010 283 2550
Hyrylä, Hiekkakuopantie 1
puh. 010 283 2950
Järvenpää, Puurtajankatu 15A
puh. 010 283 2970
Hämeenlinna,
Luukkaankatu 2 B
puh. 010 283 2650
Lahti, Jussilankatu 5
puh. 010 283 2700
Lohja, Takasenkatu 56
puh. 010 283 2750
Porvoo, Yrittäjänkatu 24
puh. 010 283 2800
Riihimäki, Tehtaankatu 1
puh. 010 283 2850
Vantaa, Ritakuja 2
puh. 010 283 2330
Vantaa, Mäkituvantie 3
puh. 010 283 2900

Keski-Suomi
Tampere, Ilmailunkatu 21
puh. 010 283 3200
Tampere, Kolmihaarankatu 6
puh. 010 283 3222
Jyväskylä, Vasarakatu 24
puh. 010 283 3600
Pori, Hevoshaankatu 1A
puh. 010 283 3240

Varsinais-Suomi
Turku, Lukkosepänkatu 7
puh. 010 283 3400
Rauma, Aittakarinkatu 12
puh. 010 283 3460
Salo, Myllyojankatu 10
puh. 010 283 3440

Pohjanmaa
Vaasa, Silmukkatie 4
puh. 010 283 3500
Kokkola, Tervahovintie 2
puh. 010 283 3540
Seinäjoki, Väinölänkatu 18
puh. 010 283 3560

Kaakkois-Suomi
Kouvola, Sepänkatu 4
puh. 010 283 3800
Kotka, Jylpyntie 14
puh. 010 283 3840
Lappeenranta, Myllymäenkatu 15
puh. 010 283 3860
Mikkeli, Hietakatu 1
puh. 010 283 3880

Itä-Suomi
Kuopio, Ajajantie 2
puh. 010 283 3700
Iisalmi, Tunnelikatu 1
puh. 010 283 3740
Joensuu, Kuurnankatu 31
puh. 010 283 3750
Savonlinna, Ilokallionkatu 6
puh. 010 283 3770
Varkaus, Käsityökatu 45
puh. 010 283 3790

Pohjois-Suomi
Oulu, Kallisensuora 5
puh. 010 283 3900
Kajaani, Jarrukuja 2
puh. 010 283 3980
Kemi, Asentajankatu 7
puh. 010 283 3940
Rovaniemi, Aittatie 1
puh. 010 283 3960

SLO
AMMATTILAISTEN SÄHKÖTUKKU

Sähköliiton KURSSIT 2010

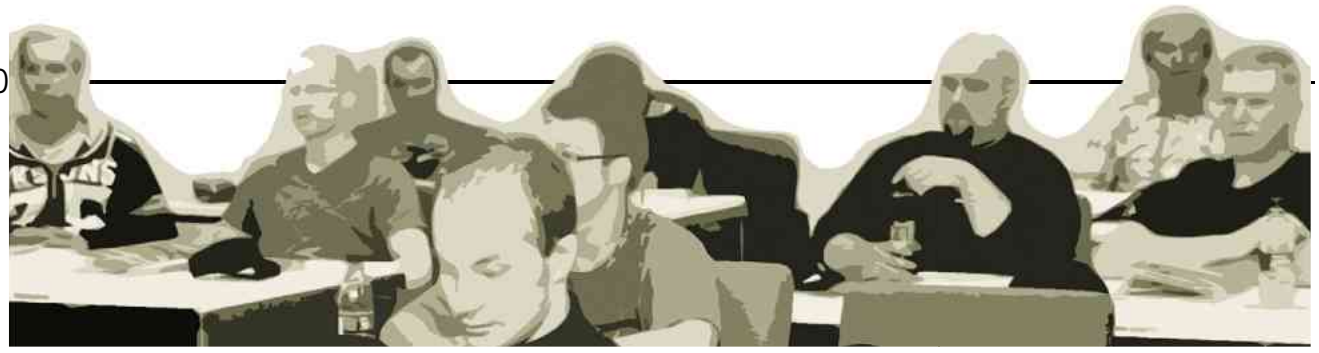

Perhekuntoloma

12.6. - 17.6.2011
Ikaalisten kylpylä

Aikuisten loman hinta on 439 €, johon lomatuki on 330 €, omavastuuosuudeksi jää 109 €/hlö
Lasten (alle 17 v.) loman hinta on 150 €. Koko summalle myönnetään lomatuki, joten alle 17-vuotiaat lomailevat maksutta.

Perhekuntoloma on terveyttä edistämään suunniteltu liikunnallinen aktiiviloma lapsiperheille. Lomaan sisältyy kuntotestit ja terveysneuvontaa aikuisille sekä ohjattua liikuntaa ja vapaa-ajantoimintaa päivittäin koko perheelle. Eri-ikäisille lapsille on omaa ohjelmaa.
Ikaalisten Kylpylä on suosittu ympärivuotinen kylpylä, joka sijaitsee luonnonkauniilla paikalla Kyrösjärven rannalla, Tampere-Vaasa-valtatien varrella, reilun puolen tunnin matkan päässä Tampereelta pohjoiseen.

Perhekuntoloma Ikaalisissa sisältää:

Aikuisille:
- Ohjausta kestävyysharjoittelun perusteisiin
- UKK-kävelytesti
- Mittauksia (pituus, paino, verenpaine, vyötärönympärys)
- Sykelenkki
- Ohjausta voimaharjoittelun ja rentoutuksen periaatteisiin
- Henkilökohtaiset ohjeet kuntoiluun
- Psykologin alustuksia (ajanhallinnan perusteet ja tukea vanhemmuuteen)

Lapsille:
- Askartelua ja leikkejä leikkihuoneessa
- Koululaisille sulkkista, jousiammuntaa

Tukea perhekuntolomalle voivat hakea ne liiton jäsenet, jotka eivät ole saaneet RAY:n lomatukea tai olleet tuetulla lomalla 24 kuukauteen.

Perhekuntolomalle haetaan Suomen Ammattiliittojen Lomajärjestö SAL ry:n lomatukilomakkeella, joita voi tilata Sähköliitosta, puh. 050 315 6722/postitus.
Lomakkeen voi myös tulostaa osoitteesta www.salry.net

Hakemus palautetaan 2.5.2011 mennessä osoitteeseen:
SÄHKÖLIITTO/Tiina Mäkkylä, PL 747,33101 Tampere.

Kuntoremonttilomat vuonna 2011

Kuntoremonttiloma on terveyttä edistämään suunniteltu liikunnallinen loma, jossa osanottajia ohjataan elämään terveellisesti ja liikkumaan oikein.

Kuntoremonttilomaan kuuluu aina kuntotestit, päivittäin terveysneuvontaa ja ohjattua liikuntaa sekä henkilökohtaiset kuntoiluohjeet kotiin vietäväksi.

Kuntoremonttiin on sisällytetty liikunnan ohella myös jaksamiseen ja henkiseen hyvinvointiin liittyviä aineksia. Puolen vuoden kuluttua osanottajilla on mahdollisuus lähteä kuntoremonttiloman seurantaan "terveystreffeille" kahdeksi vuorokaudeksi. Treffeillä tarkistetaan kunto ja päivitetään kuntoiluohjeet.

Määrärahat kuntoremonttilomiin saadaan SAL ry:n kautta Raha-automaattiyhdistyksen avustuksista.

Tukea kuntoremonttilomalle voivat hakea liiton työikäiset jäsenet, jotka eivät ole saaneet RAY:n lomatukea tai olleet tuetulla lomalla 24 kuukauteen. Tukea ei voida myöntää lapsille. Matkakustannuksista lomalainen vastaa itse.

Härmän kuntokeskus, Ylihärmä
15.5. - 20.5.2011
Loman hinta 529 €, johon lomatukea 350 €
Omavastuuosuus 179 €/henkilö
Hakuaika päättyy 4.4.2011

Kylpylähotelli Rantasipi Aulanko, Hämeenlinna
4.9. - 9.9.2011
Lomahinta 527 €, johon lomatukea 350 €
Omavastuuosuus 177 €/henkilö
Hakuaika päättyy 1.8.2011

Holiday Club Kuusamon Tropiikki, Kuusamo
20.11. - 25.11.2011
Loman hinta 497 €, johon lomatukea 350 €
Omavastuuosuus 147 €/henkilö
Hakuaika päättyy 10.10.2011

Hakumenettely:
Kuntoremonttilomia haetaan Suomen Ammattiliittojen Lomajärjestö SAL ry:n (SAL) lomatukilomakkeella, joita voi tilata Sähköliitosta, puh.050 315 6722/postitus.
Lomakkeen voi myös tulostaa osoitteesta www.salry.net tai Sähköliiton kotisivuilta.
Hakemus palautetaan hakuaikaan mennessä osoitteella:
SÄHKÖLIITTO/Tiina Mäkkylä, PL 747,33101 Tampere.

ASLAK® - kurssi SAK:laisille luottamusmiehille ja työsuojeluvaltuutetuille

Kelan ASLAK®-kurssille voivat hakea kaikki, jotka tuntevat tarvetta ja ovat motivoituneita oman hyvinvointinsa ja työssä jaksamisensa kohentamiseen.

Kohderyhmä
ASLAK on ennaltaehkäisevä, työkykyä parantava kurssi niille työntekijäryhmille ja ammattialoille, joilla työstä johtuva fyysinen, henkinen tai sosiaalinen kuormitus johtaa helposti terveysongelmien kasautumiseen. ASLAK-kuntoutus ajoitetaan vaiheeseen, jolloin sairaus- ja rasitusoireet ovat vielä lieviä ja palautuvia.

ASLAK-kurssi on hyvä valinta, jos
- haluat jakaa ja saada vertaistukea työn henkisessä kuormituksessa
- haluat löytää uusia keinoja työpaikalla ilmenevien ongelmien käsittelyyn
- haluat parantaa työssä jaksamistasi
- haluat oppia pitämään huolta kunnostasi, terveydestäsi, ravitsemuksestasi ja koko hyvinvoinnistasi
- haluat oppia stressinhallintaa ja rentoutumista.

Sisältö
Kurssi muodostaa noin vuoden pituisen oppimisprosessin toteutettuna kolmessa jaksossa. Osallistujat laativat omaa hyvinvointiaan edistävän tavoitesuunnitelman toteutettavaksi prosessin aikana. Kurssiohjelma sisältää alustuksia, ryhmäkeskus-teluja, työn tutkimista, rentoutusharjoituksia ja liikuntaa. Kuntoutuksesta vastaa tiimi, johon kuuluu työfysioterapeutti, psykologi, lääkäri ja työelämän asiantuntija.

Toteutus
Kurssi on osallistujalle ilmainen ja sen ajalta maksetaan kuntoutusrahaa. Kurssi järjestetään Avire-Kuntoutuksessa Helsingin Malminkartanossa. Kurssilla on täysihoito. Työskentely tapahtuu 10 henkilön ryhmässä.
Ajankohdat ovat:
1. jakso 31.1. - 4.2.2011
2. jakso 1. - 12.8.2011
3. jakso 23. - 27.1.2012
Kelan kurssinumero 41708

Hakeutuminen
Kurssille hakeudutaan oman työterveyshuollon kautta. Mikäli työterveyshuolto suosittelee osallistumista kurssille, hakemuksen liitteeksi tarvitaan lääkärin B-lausunto ja Kelan hakulomake KU102.

Lisätietoja
SAK: asiantuntijalääkäri Kari Haring,
040 718 2624, kari.haring@sak.fi
psykologi Leena Tarkiainen,
040 518 6384, leena.tarkiainen@avire.fi
kuntoutusjohtaja Jukka Salomäki,
040 8374961, jukka.salomaki@avire.fi
Avire-Kuntoutus Oy
puh. 029 009 1993
www.avire-kuntoutus.fi
Pakarituvantie 4-5, PL 40, 00411 Helsinki
e-mail: etunimi.sukunimi@avire.fi

Turkkilaiset lähtivät kotiin

Paavo Holi

Fingridin 400 kV linjatyömaalla Laihialla työskennelleet turkkilaiset sähköasentajat ovat palanneet takaisin kotimaahansa. Työmaa hiljeni vain viikko sen jälkeen, kun Sähköliiton sektoripäällikkö **Sauli Väntti** kävi siellä tarkastusmatkalla, josta Vasama kirjoitti laajasti lokakuun numerossaan. Sähköliitto on epäillyt, että IFM:n työntekijät ovat tehneet töitä alipalkattuina.

Kontaktia vältelleet turkkilaisyritys IFM:n työntekijät poistuivat Suomesta ripeästi Sähköliiton tekemän työmaakäynnin jälkeen.

Syytä turkkilaisen IFM:n yhtiön ja sen 33 työntekijän äkilliseen poistumiseen maasta voi vain arvailla. Yhtiö itse ei ole kertonut poistumisen syytä ja Fingridin vastaukset tiedotusvälineissä ovat olleet välttteleviä. Syyksi on vain kerrottu asian saama negatiivinen julkisuus ja kyseisen projektin töitä on puheiden mukaan jatkettu suomalaisvoimin.

Ilmeisesti Sähköliiton tekemä työmaakäynti sai turkkilaisyrityksen pelkäämään, että sen käyttämien työntekijöiden todelliset työehdot saattaisivat paljastua. Rehellisesti toimiva yritys tuskin olisi luopunut hyvästä urakasta kesken kaiken, koska olisi pystynyt pitävästi osoittamaan, että työehdot täyttävät Suomen lakien ja työehtosopimuksen mukaiset määräykset.

Fingridin viimeisin ulkomaiselle yritykselle mennyt rakennusurakka on vielä tämän vuoden aikana aloitettava Lappeenrannan Yllikkälän ja Mikkelin Visulahden välinen 400 kV voimalinja, jonka toteuttaa ranskalais-puolalainen yhtiö ETDE-SELPOL. Sähköliitto tulee tarkastamaan kyseisen työmaan samalla tavalla kuin tehtiin Laihialla.

RASTOR

KOULUTTAUDU TYÖTEKNIKOKSI

joustavasti työn ohessa!

Työteknikkokoulutus on suunniteltu tekniikan eri ammattialojen työnjohto-, esimies- ja asiantuntijatehtävissä työskenteleville tai niihin siirtyville henkilöille.

TYÖTEKNIKKO-KOULUTUS PARANTAA VALMIUKSIA

- vastuullisempiin tehtäviin
- parempaan esimiestyöskentelyyn
- kannattavaan tulokselliseen toimintaan

OTA YHTEYTTÄ JA KYSY LISÄÄ:
Toimialajohtaja Leevi Karvonen puh. 020 7798 232,
leevi.karvonen@rastor.fi tai
www.rastor.fi -> *Koulutus -> Tekniikka*

Rastor käynnistää useita Työteknikon koulutusohjelmia valtakunnallisesti. Koulutuksen aikana suoritetaan virallinen Tekniikan erikoisammattitutkinto. Toteutamme myös yrityskohtaisia kokonaisuuksia.

HELSINKI | KUOPIO | OULU | TURKU

Megger

Laatua mittauksiin jo yli 100 vuoden ajan

Asennustesterit
Eristysvastusmittarit
Maavastusmittarit
Mikro-ohmimittarit
Muuntajatesterit
Öljytesterit
Akkutesterit
Suojareletesterit
Yleismittarit
Laitetesterit
Kaapelin vianhaku
Tanδ-mittalaitteet

40 VUOTTA PEREL OY 40

PEREL OY

PEREL OY, Torpankatu 28, PL 230, 05801 HYVINKÄÄ, puh. (019) 87 111, www.perel.fi

Finnparttia sähkötukku
nopea, varma ja edullinen sähkötarvikkeiden toimittaja

Uusi n. 6000 sähkötarvikkeen tuoteluettelomme No 24 on ilmestynyt.
Lataa se ja uusi Excel-käyttöön sopiva tilauslomakeemme itsellesi kotisivultamme
www.finnparttia.fi

Kun sijoitat luettelon ja lomakkeen lomittain näytöllesi, voit aktivoida haluamasi tuoterivin ja vetää sen tiedot tilaus / kustannuslaskentalomakkeelle. **Lomake laskee kokonaishinnan** huomioiden määräalennukset ja toimituskustannukset. Voit tilata uuden tuoteluettelomme myös **260** sivuisen kirjana **veloituksetta**.

Ohessa muutamia esimerkkejä tuoteluettelostamme

ROUNDLINE
Sähkölämmittimet
Maahantuomme ja varastoimme 62 erilaista ruotsalaista korkeatasoista sähkölämmitintä.

ROUNDLINE on **helposti asennettava, huoltoystävällinen, turvallinen** ja **säätötarkka**

Elektronisen termostaatin säätötarkkuus on ±0,2 °C. Tarkka säätö merkitsee mukavuuden lisäksi myös alhaisempaa energian kulutusta.

Huippulaadustaan ja ominaisuuksistaan huolimatta **ROUNDLINE** tasolämmittimet ovat **todella edullisia**. Esim.

1000W tehoinen 40x97 cm mittainen BASIC 1000 T
maksaa vain 78 €

Laajemmin sivuilla 198-200.

ABB **Kuivan- ja kosteantilan kytkimet ja pistorasiat** sivut 45-64. Esim.

Kotimainen JUSSI-sarjan **kytkin** kuivantilan uppoasennukseen
KU 1 J
1-9 kpl á 4^{20} €
yli 9 kpl á 3^{80} €

Valonsäädin uppoasennukseen 60-400W hehkulampputeholle
VS 400 J
1-9 kpl á 19^{80} €
yli 9 kpl á 18^{00} €

JUSSI-sarjan 2-osainen **sukopistorasia** keskiölevyllä uppoasennukseen PU 2 MKJP
1-9 kpl á 7^{70} €
yli 9 kpl á 6^{90} €

Antennipistorasia APU 1 KJ keskiölevyllä
1-9 kpl á 5^{80} €
yli 9 kpl á 5^{30} €

2-osainen peitelevy
PL 1+1 J
1-9 kpl á 2^{30} €
yli 9 kpl á 2^{10} €

JUSSI-sarjan 2-osainen **sukopistorasia** kokopeitelevyllä
PU 2 MJP
1-9 kpl á 8^{50} €
yli 9 kpl á 7^{70} €

Kotimaiset kosteantilan KOSTI asennuskalusteet esim.
vaihtokytkin KP 6 RJ
1-9 kpl á 6^{90} €
yli 9 kpl á 6^{30} €

2-osainen **pistorasia**
PP 2 RJ
1-9 kpl á 9^{80} €
yli 9 kpl á 9^{00} €

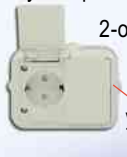

Upotettava alasvalo.
HYDRA 15 VA. IP 64. Asennus Ø 135 mm reikään, upotussyvyys 160 mm. Runko on painevalettua alumiinia ja etulasi on kirkas. Ketjutettavissa 3x2,5 mm². teho 15W
hinta Ø 149 mm
37 €

alla olevat lamput sopivat tähän valaisimeen.

AR 111 15W TehoLed kohdelamput 240 V.
Elinikä 30 000 h. 2800K tai 4000K. Valokeilan avautumiskulmat 8, 24 tai 45°. Vastaa valoteholtaan 100W halogeenia. Valmistaja Megaman.

TL 111/15 24
1-5 kpl á 75 €
yli 5 kpl á 68 €

TehoLed kohdelamput
Elinikä 20 000 h. Vastaa valoteholtaan 35 W halogeenia. Ovat tunteettomia tärinälle. Teho 7W, 230V, valokeilan avautumiskulma on 40°, kanta E14, Ø 50 mm pituus 87 mm värivävy 2800K

TL 5 PAR 16L
1-5 kpl á 28 €
yli 5 kpl á 26 €

Nestejäähdytteinen TehoLed pallolamppu.
Elinikä 30 000 h. Tunteeton tärinälle. Himmenettävissä normaalilla hehkulamppuhimmentimellä. Teho 5W, 240V, kanta E27, Ø 48 mm pituus 110 mm

TL 5 E27 N
1-9 kpl á 28 €
yli 9 kpl á 26 €

TehoLed maatasosta valaiseva valaisin IP 67. 230 V. Maan pinnan kanssa samaan tasoon asennettava julkisivujen, terassien, pensaiden, portaikkojen yms. korostevalaisuun tarkoitettu valaisin. Valaisimen sisällä voidaan lamppua kallistaa 35°. Runko on painevalettua alumiinia ja suojalasin kehysrengas ruostumatonta terästä. Sisältää liitäntälaitteen ja 3kpl 1W teholediä. pituus 99 mm

MAAVALO 3
Ø 145 mm
korkeus 100 mm
liit.johto 0,5 m
1-9 kpl á 78 €
yli 9 kpl á 72 €

BEVI

Edulliset sähkömoottorit tassu- ja laippakiinnitteisinä

Moottorit ovat IEC-julkaisujen IEC 72-DIN 42673 ja IEC 34-6 mukaisia. IP55 Eristysluokka F=155°C.
3-vaihemoottoreiden varastomallit:
1000 r/min **0,09 - 55 kW**
1500 r/min **0,06 - 90 kW**
3000 r/min **0,09 - 90 kW**
Esim.

SM 2,2
2,2 kW
1500 r/min
rakenne B3
hinta vain 164 €

SM 1,1 B5 1,1 kW 1500 r/min rakenne B5
(muista antaa tilatessasi laipan reikien ristimitta)

hinta vain 135 €

VARVEL

Kierukkavaihteet s. 224-226
Vaihteeseen sopii B14A laippamoottori s. 223, joka kiinnitetään vaihteeseen 4 pultilla.

Toisioakseli on 90° kulmassa moottorin akseliin nähden.
Varastomallit:
0,12-0,55 kW 1500/200-14 r/min
0,75 kW 1500/200-18 r/min
1,1 kW 1500/200-14 r/min
0,75-1,5 kW 1500/200-18 r/min
2,2 kW 1500/200-25 r/min
3 kW 1500/200-18 r/min
4,0-5,5 kW 1500/200-25 r/min
7,5 kW 1500/70-35 r/min

Kuvassa FRT 28.7 / 0,12
0,12 kW/1500 r/min moottorille. Toisioakselin kierrosluku on 200 r/min ja vääntömomentti 4,8 Nm.

hinta vain 124 €

12 V DC Led valonauhat s. 151
Pituus 5 m = 300 lediä (25 W). Liitosjohto on valmiiksi kytketty. Valonauha voidaan katkaista 50 mm = 3 ledin välein.

Nauhan taustassa on 3M-tarranauha kiinnitystä varten valmiina.
NAUHA 12 L (5 m pakk.)

SI sininen
PU punainen
VI vihreä
KE Keltainen
L **lämmin valkea 3500K**
K **kirkas valkea 6000K**
hinta vain 78 € / 5m

Hinnat ALV 0%

Finnparttia
puh 02 72 72 00 www.finnparttia.fi

OSTAESSASI KAMPANJAAN KUULUVAT

TALVIJALKINEET SAAT KAUPAN PÄÄLLE

LÄMPÖISET JA HYVÄLAATUISET JALAS-SUKAT

Huom! Rajoitettu erä

KAMPANJA ON VOIMASSA VAIN KAMPANJAAN OSALLISTUVISSA LIIKKEISSÄ,
JOIDEN YHTEYSTIEDOT JA KAMPANJASISÄLLÖN LÖYDÄT KAMPANJANETTISIVUILTA:
www.jalas.com/talvikampanja

Lämpimät ja kuivat jalat? Kyllä!

Jalka on kehon monimutkaisimpia osia. Useat hermot, luut, nivelet ja lihakset toimivat tasapainoisesti yhteistyössä. Työssä jalat altistuvat rasitukselle, varsinkin kun haasteellinen ja vaarallinen työympäristö asettaa jalkineille lisävaatimuksia. Me kuuntelimme, mitä jaloilla oli sanottavaa ja suunnittelimme malliston, jossa jalat voivat tuntea olevansa tyytyväisiä – olosuhteista riippumatta.

Tutustu talvimalleihin nettisivuillamme ***www.jalas.com***

jalas
FOR FEET WITH A TASK